2024

იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების ნარჩენების მართვის გეგმა

მომზადებულია შპს „ჯეონეიჩარ კორპორაცია“-ს მიერ
8/16/2024

იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების ნარჩენების მართვის გეგმა

დამკვეთი: *სსიპ „დაცული ტერიტორიების სააგენტო“*

ფინანსური მხარდაჭერა: *შვედეთის მთავრობა;*

შემსრულებელი: *შპს „ჯეონეიჩარ კორპორაცია“*

პროექტი: *„გადავარჩინოთ ბუნება - საქართველო“*

თბილისი, 2024

ტერმინთა განმარტება

ადმინისტრაცია - იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია

სააგენტო - სსიპ „დაცული ტერიტორიების სააგენტო“

სამინისტრო - გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

კოდექსი - ნარჩენების მართვის კოდექსი

ნარჩენების მართვა - დაცული ტერიტორიების ფარგლებში ნარჩენების შეგროვება, დროებითი შენახვა, წინასწარი დამუშავება, ტრანსპორტირება, აღდგენა და განთავსება

ნარჩენების გამოტანა - ნარჩენების გამოტანა დაცული ტერიტორიების საზღვრებიდან შეგროვების უბანზე, მუნიციპალურ კონტეინერებში ან საბოლოო დამშავების ადგილებზე

ნარჩენების დამუშავება – ნარჩენების აღდგენა ან განთავსება

ნარჩენების აღდგენა – კოდექსის I დანართით გათვალისწინებული ოპერაციები

ნარჩენების განთავსება – კოდექსის II დანართით გათვალისწინებული ოპერაციები

ნარჩენების ტრანსპორტირება – ნარჩენების გადატანა შეგროვების ადგილებიდან დამუშავების უბნებამდე

კონტრაქტორი – ტენდერის გზით გამოვლენილი კომპანია, რომელიც აწარმოებს რაიმე სახის განახლების ან სარეაბილიტაციო სამუშაოებს დაცული ტერიტორიების ფარგლებში. ან კომპანია, რომელიც უზრუნველყოფს ნარჩენების ტრანსპორტირება-განთავსებას

ინვესტორი – კომპანია, რომელიც გეგმავს დაცული ტერიტორიების ფარგლებში ეკოტურისტული სერვისების განვითარებას

მოიჯარე – კომპანია, რომელიც უზრუნველყოფს დაცული ტერიტორიების ფარგლებში ეკოტურისტული სერვისების ოპერირებას

სარჩევი

1 შესავალი 4

2 იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიები 5

3 დაინტერესებული მხარეები და მათთან კომუნიკაცია 7

4 ნარჩენების მართვის გეგმის მიზანი და ამოცანები 11

5 ინსტიტუციონალური და სამართლებრივი ბაზა 11

6 არსებული სიტუაციის ანალიზი 12

6.1 ნარჩენების წარმოქმნის წყაროები და შემადგენლობა 12

6.2 ნარჩენების წარმოქმნა სეზონურ ჭრილში 15

6.3 ნარჩენების მართვის მოქმედი პრაქტიკა 15

6.3.1 კომპეტენციები ნარჩენების მართვის პროცესში 15

6.3.2 დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის ინფრასტრუქტურა და აღჭურვილობა 16

6.3.3 ნარჩენების მართვაზე პასუხისმგებელი პირები 18

6.3.4 კონტრაქტორები ნარჩენების მართვის სფეროში 18

6.3.5 ნარჩენების შეგროვების და მართვის მოქმედი პრაქტიკა 19

6.4 არსებული პრობლემები და გამოწვევები 19

6.4.1 ნარჩენებით დაბინძურებული ან დაბინძურების მაღალი რისკის მქონე ლოკაციები 20

7 საპროგნოზო მაჩვენებლები 23

7.1 მომსახურე პერსონალის ზრდის პროგნოზი 23

7.2 ტურისტული ნაკადების ზრდის პროგნოზი 23

7.3 ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურის და ატრაქციების განვითარების პერსპექტივები 24

7.4 ნარჩენების საპროგნოზი მაჩვენებლები 25

8 ნარჩენების მართვის ალტერნატივების ანალიზი 27

8.1 ნარჩენების შემცირების ალტერნატივები 27

8.2 ნარჩენების შეგროვების და გამოტანის ალტერნატივები 27

8.3 ნარჩენების წინასწარი დამუშავების ალტერნატივები 28

8.4 ნარჩენების აღდგენის ალტერნატივები 29

8.5 ნარჩენების დროებითი შენახვის ალტერნატივები 29

8.6 ნარჩენების ტრანსპორტირების ალტერნატივები 30

9 ნარჩენების მართვის დაგეგმვა 30

9.1 ნარჩენების პრევენციის და შემცირების ღონისძიებები 30

9.2 ნარჩენების შეგროვება და სეპარირების მეთოდები 31

9.2.1 I ეტაპი 31

9.2.2 II ეტაპი 34

9.2.3 III ეტაპი 34

9.2.4 მოთხოვნები ნარჩენების შეგროვების და გამოტანის პროცესში 34

9.3 ნარჩენების ტრანსპორტირების პირობები 35

9.4 ნარჩენების საბოლოო განთავსება ან აღდგენა 35

9.5 მოთხოვნები კონტეინერების შერჩევასა და განთავსებასთან დაკავშირებით 39

9.6 საინფორმაციო ნიშნები 40

9.7 კომპოსტირება 42

9.8 ეკოგანათლება და ცნობიერების ამაღლების პროგრამები 44

9.9 მუნიციპალიტეტებთან თანამშრომლობა ნარჩენების მართვის პროცესში 45

9.10 ადამიანური და ტექნიკური რესურსი 47

10 ნარჩენების მართვის სამოქმედო გეგმა 48

11 ნარჩენების მართვის სისტემის მონიტორინგი და ანგარიშგება 54

12 ძირითადი რეკომენდაციები 54

13 დანართები 56

1 შესავალი

წინამდებარე დოკუმენტი წარმოადგენს იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების ნარჩენების მართვის გეგმას. 2023 წლის მდგომარეობით, იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია მართავს სამი სხვადასხვა კატეგორიის 18 დაცულ ტერიტორიას, საერთო ფართობით 439 ჰა:

- სათაფლიას ნაკრძალი - 330 ჰა;
- სათაფლიას აღკვეთილი - 34 ჰა;
- პრომეთეს მღვიმის ბუნების ძეგლი - 47ჰა;
- თეთრა მღვიმის ბუნების ძეგლი – 0,5 ჰა;
- ხომულის მღვიმის ბუნების ძეგლი –0,3 ჰა;
- ნავენახევის მღვიმის ბუნების ძეგლი –1 ჰა;
- წყალწითელას ხეობის ბუნების ძეგლი –12 ჰა;
- იაზონის მღვიმის ბუნების ძეგლი –0,2 ჰა;
- საკაჟიას მღვიმის ბუნების ძეგლი –0,3 ჰა
- ცუცხვათის მღვიმოვანის ბუნების ძეგლი –8,5 ჰა;
- ღლიანას მღვიმის ბუნების ძეგლი –0,04 ჰა;
- სოლკოტას მღვიმის ბუნების ძეგლი –0,03 ჰა;
- მელოურის მღვიმის ბუნების ძეგლი –0.07 ჰა;
- საწურბლიას მღვიმის ბუნების ძეგლი –0,4 ჰა;
- ბღერის მღვიმის ბუნების ძეგლი –0,04 ჰა;
- დიდღელის მღვიმის ბუნების ძეგლი –0,2 ჰა;
- გაბზარული ტბის ბუნების ძეგლი –0.2 ჰა;
- მუხურას ჩანჩქერის ბუნების ძეგლი –4,3 ჰა

დოკუმენტი შემუშავებულია პროექტის „გადავარჩინოთ ბუნება - საქართველო“ ფარგლებში. აღნიშნული პროექტის განმახორციელებელ ორგანოს წარმოადგენს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო და მისი მმართველობის სფეროში მოქმედი სხვადასხვა საჯარო სამართლის იურიდიული პირები, მათ შორის, სსიპ „დაცული ტერიტორიების სააგენტო“. პროექტი ხორციელდება შვედეთის მთავრობის დაფინანსებით.

პროექტის მიზანია დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმების, გენერალური გეგმების, წყლის რესურსების მართვის გეგმების და ნარჩენების მართვის გეგმების შემუშავება, განახლება და დახვეწა, აღნიშნული დაცული ტერიტორიების მიმდებარე თემებში მცხოვრები მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესება.

სსიპ „დაცული ტერიტორიების სააგენტოსთვის“, როგორც ქვეყნის მასშტაბით არსებული დაცული ტერიტორიების მართვაზე პასუხისმგებელი უწყებისათვის, მნიშვნელოვან პრიორიტეტს წარმოადგენს დაცულ ტერიტორიებზე წარმოქმნილი ნარჩენების მართვა. დაცული ტერიტორიების ფარგლებში არსებული ბიომრავალფეროვნების, ნიადაგისა და ბუნებრივი რესურსების დაცვისა და შენარჩუნებისთვის მნიშვნელოვანია ნარჩენების მდგრადი მართვის ინტეგრირებული და ეფექტიანი სისტემის დანერგვა.

წინამდებარე ნარჩენების მართვის გეგმა შემუშავებულია საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 1 აპრილის N160 დადგენილებით დამტკიცებული ნარჩენების მართვის 2022 – 2026 წლების ეროვნული სამოქმედო გეგმით განსაზღვრული 2.1.2 აქტივობის შესრულების მიზნით, რაც გულისხმობს 2024 IV კვარტლამდე დონორთა დახმარებით საქართველოს დაცული ტერიტორიების ნარჩენების მართვის გეგმების შემუშავებას.

გეგმა შემუშავებულია საქართველოს კანონის - „ნარჩენების მართვის კოდექსით“ მოთხოვნილი ნარჩენების მართვის პრინციპების და ვალდებულებების გათვალისწინებით. კოდექსის მიხედვით ნარჩენების მართვა უნდა განხორციელდეს გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობისათვის საფრთხის შექმნის გარეშე, კერძოდ, ისე, რომ ნარჩენების მართვამ:

- საფრთხე არ შეუქმნას წყალს, ჰაერს, ნიადაგს, ფლორას და ფაუნას;
- არ გამოიწვიოს ზიანი ხმაურითა და სუნით;
- არ მოახდინოს უარყოფითი გავლენა ქვეყნის მთელ ტერიტორიაზე, განსაკუთრებით – დაცულ ტერიტორიებზე და კულტურულ მემკვიდრეობაზე.

წინამდებარე დოკუმენტი, ასევე, ითვალისწინებს საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 1 აპრილის N160 დადგენილებით დამტკიცებული „საქართველოს ნარჩენების მართვის 2016-2030 წლების ეროვნული სტრატეგიით“ განსაზღვრულ მიმართულებებს სხვადასხვა ტიპის ნარჩენების მართვის შესაძლებლობებთან დაკავშირებით.

2 იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიები

იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიები მდებარეობს დასავლეთ საქართველოში და წარმოადგენს ჩრდილოეთ იმერეთის დაბალმთისა და სამგურალის სერის ნაწილს. იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიები მოიცავს იმერეთის რეგიონის ნაწილს და ვრცელდება ოთხი მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე: წყალტუბოს, ქუტაისის, ტყიბულისა და თერჯოლის.

იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიები მოიცავს შემდეგი კატეგორიის დაცულ ტერიტორიებს: 1 – ნაკრძალი, 1 – აღკვეთილი და 16 ბუნების ძეგლი:

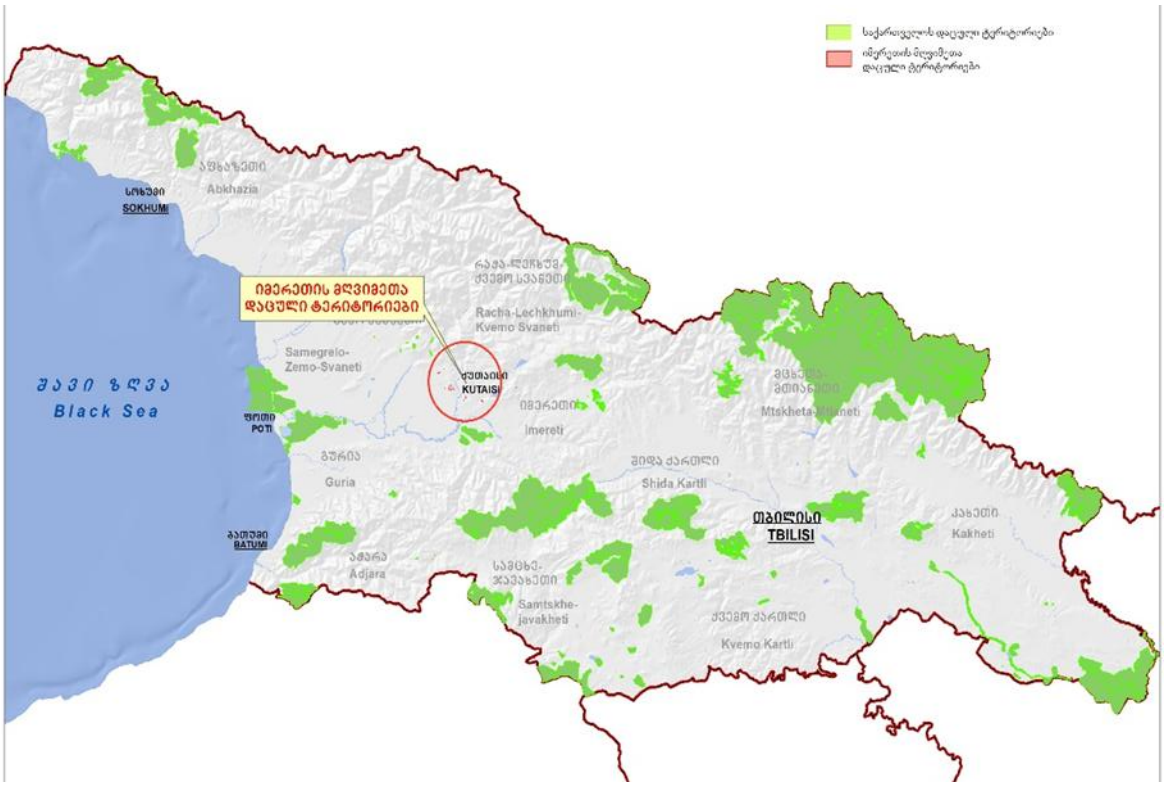
- სათაფლიის ნაკრძალი მდებარეობს წყალტუბოს მუნიციპალიტეტში, სოფელ ბანოჯას მახლობლად და მოიცავს 330 ჰექტარს;
- სათაფლიის აღკვეთილი მდებარეობს წყალტუბოს მუნიციპალიტეტში, სოფ. ბანოჯას მახლობლად, სამხრეთით ესაზღვრება სათაფლიას ნაკრძალს და მოიცავს 34 ჰექტარს;
- პრომეთეს მღვიმის ბუნების ძეგლი მდებარეობს წყალტუბოს მუნიციპალიტეტში, სოფ. ყუმისთავში და 46,6 ჰექტარს მოიცავს;
- თეთრა მღვიმის ბუნების ძეგლი მდებარეობს ქალაქ წყალტუბოს ჩრდილოეთით 1,5 კმ-ის მანძილზე;
- ხომულის მღვიმის ბუნების ძეგლი მდებარეობს წყალტუბოს მუნიციპალიტეტში, სოფ. ხომულის ტერიტორიაზე და მისი ფართობი 1,8 ჰექტარს მოიცავს;
- ნავენახევის მღვიმის ბუნების ძეგლი მდებარეობს თერჯოლის მუნიციპალიტეტში, სოფ. ნავენახევის ტერიტორიაზე, ფართობით 1 ჰა;
- წყალწითელას ხეობის ბუნების ძეგლი მდებარეობს თერჯოლის მუნიციპალიტეტის, სოფ. გოდოგანისა და ტყიბულის მუნიციპალიტეტის, სოფ. გელათის ხიდებს შორის მონაკვეთში, მდინარის 7,5 კმ-იან ზოლში და 12 ჰექტარს მოიცავს;
- იაზონის მღვიმის ბუნების ძეგლი მდებარეობს თერჯოლის მუნიციპალიტეტში, სოფ. გოდოგანის მიმდებარედ მდინარე წყალწითელას ხეობაში, მისი ფართობი შეადგენს 0,2 ჰა;
- საკაჟიის მღვიმის ბუნების ძეგლი მდებარეობს თერჯოლის მუნიციპალიტეტის, სოფ. გოდოგანის მიდამოებში, მდინარე წყალწითელას ხეობის მარცხენა ფერდობზე, მისი ფართი შეადგენს 0,03 ჰა-ს;
- ცუცხვათის მღვიმოვანის ბუნების ძეგლი მდებარეობს ტყიბულის მუნიციპალიტეტში, სოფ. ცუცხვათის შემოგარენში, მდინარეების შაფათაღელეს სანაპიროსა და ჭიშურას აუზში;
- ღლიანას მღვიმის ბუნების ძეგლი მდებარეობს წყალტუბოს მუნიციპალიტეტში, სოფ. ქვილიშორსა და ყუმისთავს შორის საზღვარზე, ფართობით 0,01 ჰა;
- სოლკოტას მღვიმის ბუნების ძეგლი მდებარეობს წყალტუბოს მუნიციპალიტეტში, სოფ. ყუმისთავიდან ჩრდილო-აღმოსავლეთით 1,5 კმ-ზე, მისი ფართობი შეადგენს 0,03 ჰა-ს;
- მელოურის მღვიმის ბუნების ძეგლი მდებარეობს წყალტუბოს მუნიციპალიტეტში, სოფ. მელოურის მახლობლად, ფართობით 0,07 ჰა;
- საწურბლიას მღვიმის ბუნების ძეგლი მდებარეობს წყალტუბოს მუნიციპალიტეტში, სოფ. ყუმისთავის ტერიტორიაზე, მდ. სემის მარცხენა ნაპირზე, ფართობით 0,4 ჰა;

- ბღერის მღვიმის ბუნების ძეგლი მდებარეობს წყალტუბოს მუნიციპალიტეტში, სოფ. ქვილიშორის მახლობლად, ფართობით 0,04 ჰა;
- დიდღელის მღვიმის ბუნების ძეგლი მდებარეობს წყალტუბოს მუნიციპალიტეტში, სოფ. მელოურის ტერიტორიაზე, ფართობით 0,2 ჰა;
- გაბზარული ტბის ბუნების ძეგლი მდებარეობს წყალტუბოს მუნიციპალიტეტში, სოფ. ყუმისთავის ტერიტორიაზე, მისი ფართობი მოიცავს 0,2 ჰა-ს;
- მუხურას ჩანჩქერის ბუნების ძეგლი მდებარეობს ტყიბულის მუნიციპალიტეტში და 4,3 ჰექტარს მოიცავს.

იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების საერთაშორისო აღიარებები:

- 2008 წლიდან იმერეთის მღვიმეები მღვიმეთა საერთაშორისო ასოციაცია - ISCA- წევრია;
- ზურმუხტის ეკოლოგიური ქსელის წევრი საიტი პრომეთეს მღვიმიმეეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების მდებარეობა ნაჩვენებია ნახაზზე 2.1.

ნახაზი 2.1. იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების ადგილმდებარეობა

იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების შექმნის მთავარი მიზნებია:

- თვითმყოფადი ბუნებრივი კულტურული გარემოსა და მისი ცალკეული კომპონენტების, უნიკალური და იშვიათი ორგანული თუ არაორგანული ბუნებრივი წარმონაქმნების, არქეოლოგიური კომპლექსების, ბუნების იშვიათი ძეგლების დაცვის, აღდგენისა და შენარჩუნების ხელშეწყობა;
- იმერეთის მღვიმეების დაცულ ტერიტორიებზე ბუნებრივ და ისტორიულ-კულტურულ გარემოში რეკრეაციისა და ტურიზმის განვითარების ხელშეწყობა;
- იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების ფარგლებში მიწის, წყლის, ცხოველთა და მცენარეთა სამყაროს (მათ შორის, ტყეების) და სხვა ბუნებრივი რესურსების მოვლის, დაცვისა და აღდგენის უზრუნველყოფა;
- ბუნების ძეგლების დაცვისა და აღდგენისათვის, განათლებისა და მეცნიერული კვლევა-ძიებისათვის ხელსაყრელი პირობების შექმნისა და მონიტორინგის განხორციელების ხელშეწყობა.

1925 წ. პ. ჭაბუკიანმა სათაფლიის ტერიტორიაზე აღმოაჩინა კარსტული მღვიმე. 1933 წელს აღნიშნულ მღვიმემდე მისასვლელი გზის მშენებლობისას მერგელოვან კირქვაზე უკვე ცარცული პერიოდის გადაშენებული ქვეწარმავლის – დინოზავრის გაქვავებული ნაკვალევი აღმოაჩინა.

1984 წელს აღმოჩენილი იქნა წყალტუბოს მღვიმე, რომელსაც მოგვიანებით, ჯერ ყუმისთავი და შემდეგ პრომეთეს მღვიმის ბუნების ძეგლის სახელი ეწოდა.

2007 წლის ნოემბერში მიღებულ იქნა საქართველოს კანონი „იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების შექმნისა და მართვის შესახებ“, რომლითაც სათაფლიას სახელმწიფო ნაკრძალის ბაზაზე შეიქმნა კომპლექსური დაცული ტერიტორია. მასში გაერთიანდა 1 სახელმწიფო ნაკრძალი და 11 ბუნების ძეგლი.

2011 წლის მარტში კანონში „იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების შექმნისა და მართვის შესახებ“ შეტანილ იქნა ცვლილებები. სათაფლიის სახელმწიფო ნაკრძალს გამოეყო 34 ჰექტარი და შეიქმნა სათაფლიის აღკვეთილი, რომელიც გამოიყენება მხოლოდ ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობის მიზნით. ამავე დროს დაზუსტდა სათაფლიის სახელმწიფო ნაკრძლის საზღვრები და ფართობი განისაზღვრა 330 ჰექტარით. ასევე ბუნების ძეგლების რაოდენობა გაიზარდა 18 - მდე.

2013 წლის ნოემბერში საქართველოს კანონში „იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების შექმნისა და მართვის შესახებ“ შეტანილი ცვლილების თანახმად ბუნების ძეგლების ჩამონათვალს დაემატა მუხურას ჩანჩქერის ბუნების ძეგლი.

იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციას გააჩნია კარგად განვითარებული ინფრასტრუქტურა:

- სათაფლიას დაცულ ტერიტორიაზე - ადმინისტრაციული შენობა, სუვენირების მაღაზია, კაფეტერია, საგამოფენო დარბაზი;
- პრომეთეს მღვიმე - ვიზიტორთა ცენტრი, საგამოფენო დარბაზი, კაფეტერია;
- ნავენახევის მღვიმე - ვიზიტორთა ცენტრი, ამფითეატრი, საგანმანათლებლო სივრცე, მოსაცდელი პავილიონი;
- თეთრა მღვიმე: ვიზიტორთა ცენტრი.

ადმინისტრაციის სამუშაო სივრცე ამჟამად განთავსებულია წყალტუბოს მუნიციპალიტეტის სოფელ ყუმისთავში (პრომეთეს მღვიმის ბუნების ძეგლი).

იმერეთის მღვიმეების მონახულება მთელი წლის განმავლობაშია შესაძლებელი, ძირითადი ტურისტული სეზონი მაისი-ოქტომბრის თვეებს მოიცავს და პიკს ივნისი-აგვისტოს თვეებში აღწევს. შაბათ-კვირას ვიზიტორთა რაოდენობა განსაკუთრებით მაღალია.

2023 წელს პრომეთეს მღვიმეს ესტუმრა 230 677 ვიზიტორი, რაც 2022 წლის მაჩვენებელთან შედარებით (175 788 ვიზიტორი) 31 % - ით არის გაზრდილი.

2023 წელს სათაფლიას ესტუმრა 96 956 ვიზიტორი, რაც 2022 წლის ანალოგიური პერიოდის მაჩვენებელთან შედარებით (94 677 ვიზიტორი) გაზრდილია 2% - ით.

2023 წელს ნავენახევის მღვიმეს ესტუმრა 4860 ვიზიტორი, 2022 წლის ანალოგიურ პერიოდის მონაცემებთან შედარებით (4530 ვიზიტორი) 7% - ით არის გაზრდილი.

2023 წელს თეთრა მღვიმეს ესტუმრა 9 580 ვიზიტორი, რაც 2022 წლის ანალოგიურ პერიოდის მონაცემებთან შედარებით (6 615 ვიზიტორი) 31% - ით არის გაზრდილი.

3 დაინტერესებული მხარეები და მათთან კომუნიკაცია

წინამდებარე ნარჩენების მართვის გეგმის შემუშავების პროცესში იდენტიფიცირებულია შემდეგი დაინტერესებული მხარეები:

- სსიპ „დაცული ტერიტორიების სააგენტო“;
- იმერეთის ღვიმეების დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია;
- წყალტუბოს მუნიციპალიტეტის მერია;
- ქუთაისის მუნიციპალიტეტის მერია;
- თერჯოლას მუნიციპალიტეტის მერია;
- ტყიბულის მუნიციპალიტეტის მერია;
- გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ნარჩენებისა და ქიმიური ნივთიერებების მართვის დეპარტამენტი;
- გარემოს ზედამხედველობის სამსახური;
- ვიზიტორები;
- ტურისტული კომპანიები;
- სახიფათო ნარჩენების მართვაზე ნებართვის მქონე კომპანიები;
- ნარჩენების გადამამუშავებელი კომპანიები;
- დაცული ტერიტორიის საზღვრებთან მიმდებარე დასახლებების მოსახლეობა;
- ადგილობრივი ბიზნესის წარმომადგენლები;
- არასამთავრობო სექტორი.

წინამდებარე დოკუმენტის შემუშავების პროცესში მომზადდა დაინტერესებულ მხარეთა ჩართულობის გეგმა. აღნიშნული გეგმის მიხედვით უზრუნველყოფილი იქნა დაინტერესებულ მხარეთა ჩართულობა დოკუმენტის შემუშავების სხვადასხვა ეტაპზე. დოკუმენტის შემუშავების პროცესში დაინტერესებულ მხარეთა ჩართულობის პროცესი ნაჩვენებია ცხრილში 3.1.

2024 წლის 13 ივნისს სამუშაო შეხვედრა გაიმართა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ნარჩენებისა და ქიმიური ნივთიერებების მართვის დეპარტამენტის თანამშრომლებთან. შეხვედრას ასევე ესწრებოდა სსიპ „დაცული ტერიტორიების სააგენტო“-ს და დოკუმენტის შემმუშავებელი კომპანიის წარმომადგენლები. შეხვედრის პროცესში გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ნარჩენებისა და ქიმიური ნივთიერებების მართვის დეპარტამენტის თანამშრომლების მხრიდან დოკუმენტის სტრუქტურასა და შინაარსთან დაკავშირებით გამოითქვა გარკვეული შენიშვნები. შენიშვნების შინაარსი და მათი პასუხები ასახულია დანართ 1-ში წარმოდგენილ შენიშვნებზე რეაგირების ერთიან ცხრილში.

2024 წლის 9 ოქტომბერს სამუშაო შეხვედრა გაიმართა დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციასთან. ადმინისტრაციის თანამშრონლებისგან მიღებული იქნა ინფორმაცია დაცული ტერიტორიების ფარგლებში ნარჩენების მართვის არსებული პრაქტიკის შესახებ. ადმინისტრაციის თანამშრომლებმა მიმოიხილეს ნარჩენების მარეთვის პროცესში არსებული პრობლემები და გამოწვევები, რაზეც უნდა გამახვილდეს ყურადღება დოკუმენტის მომზადების პროცესში. აქცენტი გაკეთდა დაცული ტერიტორიების გარეშე წყაროებიდან მყარი ნარჩენებით დაბინძურების რისკებზეც.

ცხრილი 3.1. დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის გეგმა

N	სახელი და გვარი	საკონტაქტო ინფორმაცია	დაინტერესებული მხარე	ინტერესის და გავლენის სფერო	ჩართულობის მიზანი/სტრატეგია	დაინტერესებულ მხარეებთან კომუნიკაციის დრო და სიხშირე	პასუხისმგებელი პირი პროექტის განმახორციელებელი ორგანოდან
1	ნატა სულთანიშვილი	ტელ: 595999908 ელ. ფოსტა: sultanishvilinato@gmail.com	სსიფ "დაცული ტერიტორიების სააგენტო"-ს დაგეგმვისა და განვითარების სამსახურის უფროსი	პირდაპირი ინტერესი დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციაში ნარჩენების მართვის მაღალი სტანდარტის პრინციპების დანერგვა	დოკუმენტის დაცული ტერიტორიების საკონსერვაციო პრინციპებთან შესაბამისობის კონტროლი	დოკუმენტის შემუშავების ყველა ეტაპზე	სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო
2	ჯუმბერ ლელაძე	577 92 72 72 leladzejuba@gmail.com	იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების დირექტორი	პირდაპირი ინტერესი დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციაში ნარჩენების მართვის მაღალი სტანდარტის პრინციპების დანერგვა; ნარჩენების მართვის კონტროლი და გაუმჯობესება; საკუთარი რესურსების ეფექტიანი გამოყენება	დოკუმენტის დაცული ტერიტორიების საკონსერვაციო პრინციპებთან შესაბამისობის კონტროლი	დოკუმენტის შემუშავების ყველა ეტაპზე	სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო
3	გოგა ბარაბაძე	577 101442 Daculebi.imereti@gmail.com	იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია	პირდაპირი ინტერესი დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციაში ნარჩენების მართვის მაღალი სტანდარტის პრინციპების დანერგვა; ნარჩენების მართვის კონტროლი და გაუმჯობესება; საკუთარი რესურსების ეფექტიანი	დოკუმენტის დაცული ტერიტორიების საკონსერვაციო პრინციპებთან შესაბამისობის კონტროლი	დოკუმენტის შემუშავების ყველა ეტაპზე	სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

				გამოყენება			
4	მერაბი კუხალაშვილი- განყოფილების უფროსი ლანა ნიჟარაძე უფროსი სპეციალისტი თამარი ჯიქია უფროსი სპეციალისტი	599276772, kuxalashvilimerabi@gmail.com 577627010 lananijaradze26@gmail.com 598102304 tamari.j87@gmail.com	**წყალტუბოს** მუნიციალიტეტის ზედამხედველობის, სივრცითი მოწყობისა და არქიტექტურის სამსახურის მყარი ნარჩენების მართვისა და მოსაკრებლების განყოფილების წარმომადგენლები	წყალტუბოს მუნიციპალიტეტის ფარგლებში ნარჩენების ეფექტიანი მართვა	დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ მუნიციპალური ნარჩენების ნაკადების ეფექტიანი მართვა	სამუშაო შეხვედრები; საჯარო განხილვა	სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო
5	გელა ცქიფურიშვილი	557 59 37 91 gela.tskifurishvili@gmail.com	**თერჯოლის მუნიციალიტეტის** სივრცითი მოწყობის, ინფრასტრუქტურისა და არქიტექტურის სამსახური - ინფრასტრუქტურული განვითარებისა და კეთილმოწყობის განყოფილება -მეორადი სტრუქტურული ერთეულის უფროსი	თერჯოლის მუნიციპალიტეტის ფარგლებში ნარჩენების ეფექტიანი მართვა	დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ მუნიციპალური ნარჩენების ნაკადების ეფექტიანი მართვა	სამუშაო შეხვედრები; საჯარო განხილვა	სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო
6	ნესტანი წერეთელი;	598 90 34 98 nestani.wereteli@mail.ru	**თერჯოლის** დასუფთავებისა და კეთილმოწყობის მუნიციპალური სამსახურის დასუფთავების მოსაკრებლის სპეციალისტი	თერჯოლის მუნიციპალიტეტის ფარგლებში ნარჩენების ეფექტიანი მართვა	დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ მუნიციპალური ნარჩენების ნაკადების ეფექტიანი მართვა	სამუშაო შეხვედრები; საჯარო განხილვა	სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო
7	შალვა ჩიქობავა;	595 99 7172 shalvachiqobava@gov.ge	**თერჯოლის მუნიციპალიტეტის** განათლების, კულტურის, სპორტის და ახალგაზრდულ საქმეთა სამსახურის, პირველი კატეგორიის უფროსი სპეციალისტი	თერჯოლის მუნიციპალიტეტის ფარგლებში ნარჩენების ეფექტიანი მართვა	დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ მუნიციპალური ნარჩენების ნაკადების ეფექტიანი მართვა	სამუშაო შეხვედრები; საჯარო განხილვა	სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

4 ნარჩენების მართვის გეგმის მიზანი და ამოცანები

ნარჩენების მართვის გეგმის მთავარი მიზანია ნარჩენების მდგრადი მართვის ინტეგრირებული და ეფექტიანი სისტემის დანერგვა, იმერეთის მღვიმეების დაცულ ტერიტორიებზე არსებული ბიომრავალფეროვნების, ნიადაგისა და ბუნებრივი რესურსების დაცვისა და შენარჩუნების უზრუნველსაყოფად. აღნიშნული მიზნის მისაღწევად დასახულია შემდეგი ამოცანების გადაჭრა:

- დაცულ ტერიტორიაზე ნარჩენების მართვის ისეთი მექანიზმის დანერგვა, რომელიც უზრუნველყოფს დაცულ ტერიტორიაზე ნარჩენების წარმოქმნის შემცირებას, მათ უსაფრთხოდ შეგროვებასა და საბოლოო განთავსებას;
- დაცულ ტერიტორიაზე ნარჩენების მართვის პროცესის შესაბამისობაში მოყვანა ეროვნულ და საერთაშორისო რეგულაციებთან, ასევე, ადგილობრივ დონეზე მოქმედ სახელმძღვანელო დოკუმენტებთან (მათ შორის, მუნიციპალიტეტების ნარჩენების მართვის გეგმებთან და სხვა);
- ეფექტიანი კომუნიკაციის გზით ვიზიტორების და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება.

ნარჩენების მართვის სამოქმედო გეგმის იმპლემენტაციასა და დაცულ ტერიტორიაზე დაგეგმილი და განხორციელებული ღონისძიებების/აქტივობების შესაბამისობას აღნიშნულ გეგმასთან უზრუნველყოფს იმერეთის მღვიმეების ადმინისტრაცია. გეგმის მოქმედების ოპტიმალურ პერიოდად მიჩნეულია 5 წელი. ამ პერიოდის გასვლის შემდგომ ქვეყანაში ახალი მოთხოვნებისა და რეგულაციების შემოტანასთან ერთად შესაძლებელია საჭირო გახდეს გეგმის განახლება.

5 ინსტიტუციონალური და სამართლებრივი ბაზა

ნარჩენების მართვის გეგმის შემუშავების პროცესში გათვალისწინებული ეროვნული სამართლებრივი დოკუმენტები მოცემულია ცხრილში 5.1. დოკუმენტის შემუშავების პროცესში ასევე გათვალისწინებულია ევროკავშირის ნარჩენების მართვის ჩარჩო-დირექტივა 2008/98/EC (19.11.2008 წ).

ცხრილი 5.1. ნარჩენების მართვის გეგმის შემუშავების პროცესში გათვალისწინებული სამართლებრივი დოკუმენტები

მიღების/ დამტკიცე ბის წელი	კანონის/ნორმატიული დოკუმენტის დასახელება	სარეგისტრაციო კოდი
1996	საქართველოს კანონი „დაცული ტერიტორიების სისტემის შესახებ“	360.050.000.05.001.000.127
2007	საქართველოს კანონი „დაცული ტერიტორიების სტატუსის შესახებ“	360.050.000.05.001.003.060
1996	საქართველოს კანონი „გარემოს დაცვის შესახებ“	360.000.000.05.001.000.184
2014	საქართველოს კანონი „ნარჩენების მართვის კოდექსი“	360160000.05.001.017608
2015	საქართველოს მთავრობის №426 დადგენილება „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ“	300230000.10.003.018812
2016	საქართველოს მთავრობის №144 დადგენილება „ნარჩენების შეგროვების, ტრანსპორტირების, წინასწარი დამუშავებისა და დროებითი შენახვის რეგისტრაციის წესისა და პირობების შესახებ“	360160000.10.003.019209
2016	საქართველოს მთავრობის №159 დადგენილება - ტექნიკური რეგლამენტი „მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების წესის შესახებ“	300160070.10.003.019224
2016	საქართველოს მთავრობის №160 დადგენილება. ნარჩენების მართვის 2016-2030 წლების ეროვნული სტრატეგიისა და 2016-2020 წლების ეროვნული სამოქმედო გეგმის დამტკიცების შესახებ	360160000.10.003.019225
2015	საქართველოს მთავრობის დადგენილება №306, ტექნიკური რეგლამენტის – იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმის დამტკიცების თაობაზე	300160070.10.003.018691

6 არსებული სიტუაციის ანალიზი

წინამდებარე პარაგრაფში წარმოდგენილია ინფორმაცია დღეისათვის დაცული ტერიტორიების ფარგლებში ნარჩენების წარმოქმნის ძირითადი წყაროების, წარმოქმნილი ნარჩენების შემადგენლობის და მიახლოებითი რაოდენობების, ასევე, მათი მართვის არსებული პრაქტიკის შესახებ. ადმინისტრაციასთან გასაუბრების საფუძველზე შეფასებულია ძირითადი პრობლემები და გამოწვევები.

აღსანიშნავია, რომ განხილულია როგორც უშუალოდ დაცული ტერიტორიის ფარგლებში წარმოქმნილი ნარჩენები, ასევე ნარჩენები, რომლებიც დაცული ტერიტორიების საზღვრების მომიჯნავედ, გარეშე წყაროების მიერ წარმოიქმნება, თუმცა ქმნის დაცული ტერიტორიების დაბინძურების გარკვეულ რისკებს.

6.1 ნარჩენების წარმოქმნის წყაროები და შემადგენლობა

დაცული ტერიტორიების ფარგლებში ნარჩენების წარმოქმნის ძირითადი წყაროებია:

- **ვიზიტორები** (ნარჩენებს წარმოქმნიან დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტულ ლოკაციებზე, ასევე, ვიზიტორთა ცენტრების ფარგლებში);
- **ადმინისტრაცია;**
- **მოსახლეობა** (იაზონის მღვიმის ბუნების ძეგლის და მის მიმდებარე ტერიტორიებზე -მდ. წყალწითელას ხეობაში, სადაც ხშირია დაბინძურების ფაქტები ადგილობრივი მოსახლეობის მხრიდან) ;
- **კონტრაქტორი კომპანიები,** რომლებიც შეირჩევიან ტენდერის გზით და საჭიროების მიხედვით, შესაბამისი ხელშეკრულების საფუძველზე დაცული ტერიტორიების ფარგლებში ახორციელებენ სხვადასხვა სარემონტო ან სამშენებლო სამუშაოებს.

ნარჩენების წარმოქმნის ძირითადი ლოკაციებია:

- **ადმინისტრაციული შენობა და ვიზიტორთა ცენტრები;**
- **ეკოტურისტული ლოკაციები**;
- **მომიჯნავე დასახლებული პუნქტები.**

წარმოქმნილი ნარჩენების მიახლოებითი შედგენილობა ასეთია:

- **საყოფაცხოვრებო ნარჩენები,** რომლებიც თავის მხრივ, საქართველოს მთავრობის №144 დადგენილების შესაბამისად, შეიძლება დაკლასიფიცირდეს, როგორც შერეული მუნიციპალური ნარჩენები და განცალკევებულად შეგროვებული ნაწილები (ქაღალდი, მუყაო, ლითონი, მინა და სხვა);
- **კომპოსტირებადი (ბიოდეგრადირებადი) ნარჩენები;**
- **ინერტული, სამშენებლო და ნგრევის ნარჩენები,** რაც მხოლოდ პერიოდულად, დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციული შენობის ფარგლებში ან ეკოტურისტულ ლოკაციებზე განხორციელებულ სამშენებლო-სარემონტო სამუშაოებს უკავშირდება;
- **სახიფათო ნარჩენები** (ძირითადად შერეული ბატარეები და აკუმულატორები).

ცხრილში 6.1.1. წარმოდგენილია ინფორმაცია ნარჩენების შემადგენლობის შესახებ, მათი წარმოქმნის წყაროების მიხედვით.

ცხრილში 6.1.1. ინფორმაცია ნარჩენების შემადგენლობის შესახებ, მათი წარმოქმნის წყაროების და ლოკაციების მიხედვით

ნარჩენების წარმოქმნის წყარო	ნარჩენების წარმოქმნის ძირითადი ლოკაციები	ნარჩენების შემადგენლობა	
		კატეგორია[1]	კოდი და დასახელება[2]
ვიზიტორები	• ვიზიტორთა ცენტრები და გამშვები პუნქტი (პრომეთეს და ნავენახევის ვიზიტორთა ცენტრები); • იჯარით გაცემული ობიექტები (პრომეტეს მღვიმეს ტერიტორიაზე სუვენირების მაღაზია და თეთრა მღვიმე); • ადმინისტრაციის მართვის ქვეშ არსებული ეკოტურისტული ლოკაციები, მათ შორის: ○ სათფლიას დაცული ტერიტორია; ○ პრომეთეს მღვიმე; ○ ნავენახევის მღვიმე	საყოფაცხოვრებო ნარჩენები	20 01 01 - ქაღალდი და მუყაო
			20 01 03 - მცირე ზომის პლასტმასის ნარჩენი
			20 01 05 - მცირე ზომის ლითონის ნაწარმი
			20 01 08 - სამზარეულოს ორგანული ნარჩენები
			20 03 01 - შერეული მუნიციპალური ნარჩენები
ადმინისტრაციული პერსონალი	ადმინისტრაციული შენობა და ვიზიტორთა ცენტრები;	საყოფაცხოვრებო ნარჩენები	20 01 01 - ქაღალდი და მუყაო
			20 01 02 - მინა
			20 01 03 - მცირე ზომის პლასტმასის ნარჩენი
			20 01 05 - მცირე ზომის ლითონის ნაწარმი
			20 01 32 - მედიკამენტები
			20 03 01 - შერეული მუნიციპალური ნარჩენები
		ბიოდეგრადირებადი ნარჩენები	20 01 08 - სამზარეულოს ორგანული ნარჩენები
			20 02 01 - კომპოსტირებადი ნარჩენები (ადმინისტრაციული შენობის ეზოს დასუფთავების პროცესში წარმოქმნილი „მწვანე“ ნარჩენები)
		სახიფათო ნარჩენები	20 01 27* - საღებავები, მელნები, წებოვანი და
			20 01 33* - შერეული ბატარეები და აკუმულატორები
			20 01 35* - წუნდებული ხელსაწყოები.
მოსახლეობა	მომიჯნავე დასახლებული პუნქტები, განსაკუთრებით, გაჭედილის თემის სოფლები, რომლებიც განლაგებულია მდ. აბაშის ზედა ბიეფში (გაჭედილი, სკურდი, ბალდა, მეორე ბალდა, მესამე ბალდა); ბალდის კანიონთან არსებული სტიქიური ნაგავსაყრელი	საყოფაცხოვრებო ნარჩენები	20 03 01 - შერეული მუნიციპალური ნარჩენები
კვების ობიექტები	სათაფლიას დაცული ტერიტორია, პრომეთეს და ნავენახევის მღვიმეები	საყოფაცხოვრებო ნარჩენები	20 03 01 - შერეული მუნიციპალური ნარჩენები
კონტრაქტორი	დამოკიდებულია სარემონტო-სარეაბილიტაციო სამუშაოებზე, ასევე	ინერტული,	17 09 03* - სამშენებლო და ნგრევის შედეგად მიღებული

[1] კატეგორიები წარმოდგენილია „ნარჩენების მართვის 2016-2030 წლების ეროვნული სტრატეგიისა და 2016-2020 წლების ეროვნული სამოქმედო გეგმის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის №160 დადგენილების შესაბამისად;

[2] „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის №426 დადგენილების შესაბამისად

კომპანიები	ახალი ეკოტორისტული ინფრასტრუქტურის განვითარებაზე. ნარჩენები შეიძლება წარმოიქმნას ადმინისტრაციული შენობის და ვიზიტორთა ცენტრის ფარგლებში, ასევე ეკოტურისტული ბილიკების დერეფანში, მათი განახლება-რეაბილიტაციის პროცესში.	სამშენებლო და ნგრევის ნარჩენები	ნარჩენები (მათ შორის შერეული ნარჩენები), რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს;
			17 09 04 - შერეული სამშენებლო და ნგრევის შედეგად მიღებული ნარჩენები

6.2 ნარჩენების წარმოქმნა სეზონურ ჭრილში

იმერეთის მღვიმეების ფარგლებში ნარჩენების წარმოქმნა მნიშვნელოვნად დამოკიდებულია სეზონურობაზე. ვიზიტორების მხრიდან ნარჩენები დიდწილად მაისიდან - ოქტომბრამდე პერიოდში წარმოიქმნება.

დაცული ტერიტორიების მომიჯნავე ძირითად დასახლებულ პუნქტებში ნარჩენების წარმოქმნის ინტენსივობა სეზონურ ჭრილში შედარებით თანაბარია. თუმცა, გამოსარჩევია ზოგიერთი დასახლებული პუნქტი, სადაც ზაფხულის პერიოდში მნიშვნელოვნად იმატებს დამსვენებელთა რაოდენობა, იზრდება ნარჩენების წარმოქმნის ინტენსივობა და, შესაბამისად, დაცული ტერიტორიების ფარგლებში ნარჩენების უსისტემო გავრცელების რისკები. ამ მხრივ გამოსარჩევია რეკრეაციული ადგილები მდ. წყალწითელაზე (იაზონის მღვიმე).

ინერტული, სამშენებლო და ნგრევის ნარჩენები შესაძლებელია წარმოიქმნას წლის ნებისმიერ სეზონზე. თუმცა, კლიმატური პირობებიდან გამომდინარე, ამ სახის ნარჩენების გენერირების ალბათობა ზამთრის სეზონზე შედარებით ნაკლებია.

ადმინისტრაციული პერსონალის მხრიდან ნარჩენების წარმოქმნის ინტენსივობაზე სეზონური გავლენა მინიმალურია.

6.3 ნარჩენების მართვის მოქმედი პრაქტიკა

6.3.1 კომპეტენციები ნარჩენების მართვის პროცესში

ადგილობრივი ხელისუფლება: საქართველოს კანონის „ნარჩენების მართვის კოდექსი“-ს შესაბამისად მუნიციპალური ნარჩენების მართვის ვალდებულება ადგილობრივ ხელისუფლებას (მუნიციპალიტეტებს) ეკისრება. თავისი კომპეტენციის ფარგლებში წყალტუბოს, თერჯოლის, ტყიბულის დაა ქუთაისის მუნიციპალიტეტების დასუფთავების სამსახურების მიერ განსახილველი დაცული ტერიტორიების მიმდებარე დასახლებულ პუნქტებში ხდება საყოფაცხოვრებო ნარჩენების შეგროვება და მათი ტრანსპორტირება ნარჩენების მუნიციპალურ პოლიგონზე, თუმცა აქვე უნდა ავღნიშნოთ ნარჩენების კონტეინერების ნაკლებობა და მათი დაცლის სიხშირის არასაკმარისი პერიოდულობა ყველა მუნიციპალიტეტში.

იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია, თავისი კომპეტენციის ფარგლებში ნარჩენების შეგროვებას და გატანას ახორციელებს:

- ადმინისტრაციული შენობის და ვიზიტორთა ცენტრების ტერიტორიაზე;
- ადმინისტრაციის მართვის ქვეშ არსებული ეკოტურისტული ლოკაციებზე, მათ შორის:
  - საათაფლიას დაცული ტერიტორია;
  - პრომეთეს მღვიმის ბუნების ძეგლი;
  - ნავენახევის მღვიმის ბუნების ძეგლი;
  - თეთრა მღვიმის ბუნების ძეგლი.
    (აქვე აღსანიშნავია, რომ სხვა დაცული ტერიტორიების ფარგლებში, ვიზიტორებისთვის დანერგილია პრინციპი „გამოგაქვს ის რაც შეგაქვს“, თუმცა ადმინისტრაციის თანამშრომლების მიერ პერიოდულად ხდება ტურისტულად აქტიური ლოკაციების დასუფთავება);

მოიჯარე კომპანიები: მოიჯარე კომპანიების (თეთრა მღვიმე - მოიჯარე შპს „თეთრა გრუპი“ და სუვენირების მაღაზია პრომეთეს მღვიმეს ტერიტორიაზე, მოიჯარე ინდ. მეწარმე - ვლადიმერ ბარბაქაძე) ვალდებულებაა თავად უზრუნველყონ მათი მართვის ქვეშ არსებული ობიექტების ფარგლებში წარმოქმნილი ნარჩენების შეგროვება და გატანა. თუმცა, ამ კონკრეტულ შემთხვევევაში, ნარჩენების მართვის პასუხისმგებლობები არ არის გამიჯნული და ადმინისტრაცია თავად ახორციელებს აღნიშნული ეკოტურისტული ლოკაციების ფარგლებში, უსისტემოდ გავრცელებული ნარჩენების შეგროვებას (მათ შორის პერიოდული დასუფთავების აქციების ფარგლებში). სამომავლოდ, მოიჯარე კომპანიებთან ხელშეკრულებების გაფორმების

დროს, მკვეთრად უნდა იყოს გაწერილი მათი ვალდებულებები და პასუხისმგებლობა ნარჩენების მართვის კუთხით.

კონტრაქტორი კომპანიები: საჭიროების შემთხვევაში სხვადასხვა ლოკაციებზე განხორციელებული სამშენებლო და სარემონტო სამუშაოების შედეგად წარმოქმნილი ინერტული, სამშენებლო და ნგრევის ნარჩენების შეგროვების და შემდგომი მართვის პასუხისმგებლობა, აღნიშნული სამუშაოების შემსრულებელ, ტენდერის გზით გამოვლენილ კომპანიებს ეკისრებათ. აღნიშნული საკითხი რეგულირდება მათთან გაფორმებული ხელშეკრულებების ფარგლებში.

6.3.2 დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის ინფრასტრუქტურა და აღჭურვილობა

არსებული მდგომარეობით ნარჩენების მართვისთვის საჭირო ადმინისტრაციის ინფრასტრუქტურა და აღჭურვილობა შემოიფარგლება შემდეგით:

სატრანსპორტო საშუალებები: დღეისათვის რეინჯერები ნარჩენებს აგროვებენ ხელით და გადააქვთ დაცული ტერიტორიების კუთვნილი ავტომანქანებით მუნიციპალიტეტების მიერ განთავსებულ უახლოეს ნარჩენების შესაგროვებელ კონტეინერებამდე. ადმინისტრაციის საკუთრებაშია 9 ავტომანქანა და ერთი ავტობუსი ტურისტული მიზნებისათვის.

ურნები და კონტეინერები: ტურისტული ინფრასტრუქტურის მქონე, დაცული ტერიტორიების შიგნითფარგლებში ნარჩენები გროვდება ადმინისტრაციის მიერ დადგმულ ურნებში, შემდგომ ერთიანად გაიტანება ტერიტორიის გარეთ მუნიციპალურ კონტეინერებში. მათი საბოლოო გატანა და განთავსება ხორციელდება წყალტუბოს მუნიციპალიტეტის დასუფთავების სამსახურის მიერ.

დღეისათვის ნარჩენების შესაგროვებელი აღჭურვილობა თავმოყრილია ადმინისტრაციული შენობის, ვიზიტორთა ცენტრების ეზოებში და ეკოტურისტულ ბილიკებზე - პრომეთეს მღვიმის და სათაფლიის დაცულ ტერიტორიაზე. ბილიკებზე განთავსებულია სტაციონალური პატარა ზომის ლითონის ურნები (ხის მოსახვით), რომლებიც ადმინისტრაციის საკუთრებაშია - სულ 60 -მდე ურნა.

პრომეთეს მღვიმის ადმინისტრაციასთან და ვიზიტორთა ცენრთან არსებული ნარჩენების კონტეინერები

პრომეთეს მღვიმის ვიზიტორთა ცენტრის ფარგლებში არსებული ურნები

სათაფლია. დაცული ტერიტორიის შესასვლელში არსებული მუნიციპალური ნარჩენების შესაგროვებელი კონტეინერები

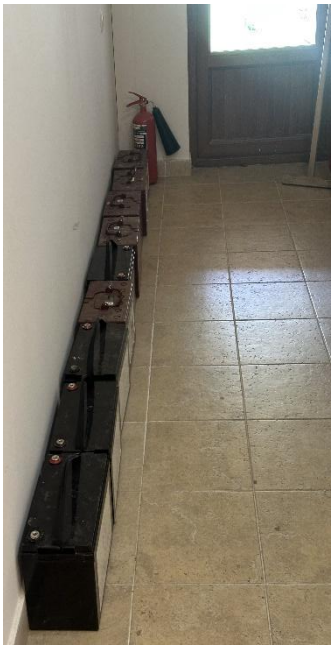

სათავლიას პარკინგის ტერიტორიაზე, ადმინისტრაციის მიერ განთავსებული ნარჩენების შესაგროვებელი კონტეინერები

გარდა პრომეეთეს მღვიმის და სათაფლიის ბილიკებისა, ნარჩენების შესაგროვებელი აღჭურვილობა არ არის წარმოდგენილი სხვა ბუნების ძეგლების ლოკაციებზე, აქ მოქმედებებს პრინციპი „გამოგაქვს ის - რაც შეგაქვს“. ადმინისტრაციის ინფორმაციით მოთხოვნის შესაბამისად ასეთ ლოკაციებზე ადმინისტრაციის პერსონალი აგროვებს ნარჩენებს და გააქვს პოლიეთილენის პარკებით უახლოეს კონტეინერებამდე.

უშუალოდ შენობებში განთავსებულია შედარებით მცირე ზომის ურნები. არსებული პრაქტიკა ითვალისწინებს ნარჩენების ერთიანად, პლასტმასის კონტეინერებში შეგროვებას და შემდგომ გატანას ეზოს გარეთ, მუნიციპალიტეტების მიერ განთავსებულ შესაგროვებელ კონტეინერებამდე.

პრომეთესს და სათაფლიას ადმინისტრაციის ტერიტორიის შესასვლელთან, ადმინისტრაციის მიერ, დანერგილია პლასტიკის ნარჩენების სეპარირებული შეგროვების პრაქტიკა და დადგმულია პლასტიკის ბოთლების შესაგროვებელი კონტეინერები, სხვა ლოკაციებზე ნარჩენების სეპარირებული შეგროვების მეთოდები დანერგილი არ არის.

ნარჩენების შენახვის/დასაწყობების უბანი: დღეისათვის, დაცული ტერიტორიების ფარგლებში ცალკე გამოყოფილი უბანი, სადაც შესაძლებელი იქნება ნარჩენების (მათ შორის სახიფათო ნარჩენების) დროებითი შენახვა, განთავსებული არ არის. არსებული პრაქტიკით აკუმულატორები დასაწყობებულია შენობის კორიდორში.

საინფორმაციო ნიშნები: დღეისათვის, საინფორმაციო ნიშნები ძირითადად განლაგებულია სათაფლიას დაცულ ტერიტორიაზე, პრომეთეს და ნავენახევის მღვიმეების ვიზიტორთა ცენტრების ტერიტორიაზე. დანარჩენი ბუნების ძეგლის ტერტორიაზე წარმოდგენილია ნარჩენების დაყრის ამკრძალავი ნიშნები, ასევე როგორც - „მადლობა რომ არ ტოვებთ ნარჩენებს“ სახის ნიშნები.

6.3.3 ნარჩენების მართვაზე პასუხისმგებელი პირები

დღეისათვის იმერეთის მღვიმეების ადმინისტრაციაში ჰყავთ ცალკე გამოყოფილი პერსონალი, რომლებიც პასუხისმგებელნი არიან ტურისტულად აქტიური ლოკაციების პერიოდულ დასუფთავებაზე და ნარჩენების მართვაზე. საჭიროების მიხედვით სეზონურად ხდება დამატებითი პერსონალის აყვანა.

6.3.4 კონტრაქტორები ნარჩენების მართვის სფეროში

დღეისათვის იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაციას არ ჰყავს კონტრაქტორი კომპანიები, რომლებიც უზრუნველყოფენ ეკოტურისტული ლოკაციებიდან ნარჩენების გამოტანას, შეგროვებას, ტრანსპორტირებას ან განთავსებას. ასევე, არ არსებობს ხელშეკრულების გაფორმების პრაქტიკა სახიფათო ნარჩენების მართვაზე შესაბამისი ნებართვის მქონე კომპანიებთან. ადმინისტრაცია ნარჩენების მართვის სფეროში თანამშრომლობს მხოლოდ მუნიციპალიტეტების დასუფთავების სამსახურებთან.

6.3.5 ნარჩენების შეგროვების და მართვის მოქმედი პრაქტიკა

ვიზიტორების ნარჩენები: დღეისათვის იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ეკოტურისტულ ლოკაციებზე, მათ შორის იჯარით გაცემულ ობიექტებზე, ვიზიტორების მხრიდან წარმოქმნილი ნარჩენების შეგროვება და შემდგომი მართვა ხორციელდება ორი ძირითადი პრინციპით:

- სოციალური მუშაკების მიერ ნარჩენების შეგროვება და განთავსება მუნიციპალურ კონტეინერებში. პერიოდული დასუფთავების აქციების ფარგლებში (რაც ადმინისტრაციის ინფორმაციით წელიწადში საშუალოდ ორჯერ ტარდება), ნარჩენების მართვის აღნიშნულ სქემაში მოხალისეებიც არიან ჩართულნი (ძირითადად, მოსწავლეები და სტუდენტები);
- ადმინისტრაციის ინფორმაციით, სათაფლიის, პრომეთეს, ნავენხევის და თეთრა მღვიმეს გარდა, სხვა ეკოტურისტულ ლოკაციებზე, ურნები განთავსებული არ არის და მოქმედებს პრინციპი „გამოგაქვს ის - რაც შეგაქვს“ და თავად ვიზიტორების მხრიდან ხდება ნარჩენების უახლოეს მუნიციპალურ კონტეინერებში განთავსება.

ეკოტურისტულ ლოკაციებზე ნარჩენების სეპარირებული შეგროვების პრაქტიკა არ არსებობს.

ადმინისტრაცია: ადმინისტრაციული შენობის და ვიზიტორთა ცენტრების ფარგლებში ნარჩენების მართვის შედარებით ეფექტიანი მეთოდებია დანერგილი.

შერეული მუნიციპალური ნარჩენები გროვდება ადმინისტრაციის კუთვნილ ურნებში და დაგროვების შესაბამისად გაიტანება ეზოს გარეთ მუნიციპალურ კონტეინერებში. აღნიშნულ პროცესში ხდება პლასტიკის ნარჩენების სეპარირებული შეგროვება. დღეისათვის არ არის გამოკვეთილი კონტრაქტორები, რომლებიც უზრუნველყოფენ სეპარირებული ნარჩენების გატანას და შემდგომ გადამუშავებას.

მოსახლეობა: მოსახლეობის მიერ წარმოქმნილი შერეული მუნიციპალური ნარჩენების მართვის მეთოდია შეგროვება მუნიციპალურ კონტეინერებში. თუმცა აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ კონტეინერების რაოდენობა და მათი დაცლის სიხშირე (კვირაში ერთხელ ან მაქსიმუმ 2 ჯერ) არ არის საკმარისი. ადმინისტრაციის მიერ პერიოდულად განხორციელებული დასუფთავების აქციების ფარგლებში ხდება მსგავსი დაბინძურებული ტერიტორიების გასუფთავება - უსისტემოდ გავრცელებული ნარჩენების ნაწილობრივი შეგროვება და საყოფაცხოვრებო ნარჩენების შესაგროვებელ კონტეინერებში განთავსება.

6.4 არსებული პრობლემები და გამოწვევები

იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების დაცულ ტერიტორიებზე მთავარ გამოწვევას წარმოადგენს გარეშე ფაქტორების მიერ (მოსახლეობა) ნარჩენების უსისტემო გავრცელება და დაცული ტერიტორიების დაბინძურების საკმაოდ მაღალი რისკები. აღნიშნულის მიზეზებია:

- ბუნების ძეგლების მიდამოებში არსებულ დასახლებულ პუნქტებში ნარჩენების კონტეინერების გატანის არასაკმარისი პერიოდულობა;
- მუნიციპალური კონტეინერების არასახარბიელო ტექნიკური მდგომარეობა, არასაკმარისი რაოდენობა ან მათი არაოპტიმალური განლაგება;
- საზოგადოების გარემოსდაცვითი ცნობიერების დაბალი დონე და საჯარიმო სანქციების არაეფექტიანი მექანიზმები.

ნარჩენებით დაბინძურებული ან დაბინძურების მაღალი რისკის მქონე ლოკაციები დეტალურად აღწერილია მომდევნო პარაგრაფში.

რაც შეეხება ნარჩენების მართვის პროცესში უშუალოდ ბუნების ძეგლების ადმინისტრაციის ძირითად გამოწვევებს, აღსანიშნავია შემდეგი საკითხები:

- საჭირო ფინანსური სახსრების სიმცირე;
- კონტეინერების მცირე რაოდენობა და მუდმივი განახლების აუცილებლობა

- ნარჩენების შესაგროვებელი ინფრასტრუქტურის ნაკლებობა;
- ნარჩენების შეგროვებაში ჩართული პერსონალის (დამლაგებლები) შესაბამისი აღჭურვილობის არარსებობა;
- ნარჩენების რაოდენობრივი და სახეობრივი აღირიცხვის პრაქტიკის არარსებობა;
- ნარჩენების სეპარირებული შეგროვების სუსტი პრაქტიკა ან არარასებობა;
- სეპარირებული ნარჩენების შემდგომი რეციკლირებისთვის, რეგიონში სათანადო ინფრასტრუქტურის და საწარმოო ობიექტების ნაკლებობა;
- მარშრუტებისა და შეგროვების ეფექტიანი დაგეგმვის არარსებობა;
- საგანმანათლებლო-დასუფთავებითი ღონისძიებების არასაკმარისი რაოდენობა;
- კომპოსტირების პრაქტიკის არარსებობა;
- ხარვეზები ადმინისტრაციასა და მუნიციპალიტეტებს შორის თანამშრომლობის პროცესში, მათ შორის მუნიციპალტეტების ნარჩენების მართვის გეგმების არარსებობა.

6.4.1 ნარჩენებით დაბინძურებული ან დაბინძურების მაღალი რისკის მქონე ლოკაციები

თავად დაცული ტერიტორიების ფარგლებში ნარჩენებით დაბინძურების რისკები მაღალია იმ მღვიმეებში, სადაც არ არის განვითარებული ტურისტული ინფრასტუქტურა და სადაც ხშირია დაბინძურების შემთხვევები ადგილობრივი მოსახლეობის მიერ ან გამვლელების მიერ. ამის მაგალლითად შეიძლება მოვიყვანოთ ლოკაციები მდ. წყალწითელას ხეობაში - იაზონის მღვიმის ტერიტორიაზე. დაბინძურების მთავარ წყაროებს მიმდებარე დასახლებების მოსახლეობა წარმოადგენს, რომელიც აღნიშნულ ლოკაციებს „საქეიფოდ“ იყენებს და ტოვებს დანაგვიანებულს.

აღსანიშნავია, რომ ადგილობრივი ადმინისტრაციის პერსონალის ძალისხმევით ხშირად ხდება ასეთი ადგილების დასუფთავება. გარდა ამისა, ადმინისტრაციის ინიციატივით წელიწადში საშუალოდ ორჯერ ტარდება დასუფთავების აქციები, სადაც მოხალისეებიც არიან ჩართულები.

რაც შეეხება ბუნების ძეგლების მიმდებარე ტერიტორიებს, აღსანიშნავია მუნიციპალური კონტეინერების ნაკლებობა ან მათი დაცლის პერიოდულობის არასაკმარისი სიხშირე, რის გამოც მუნიციპალურ გზებზე არასახარბიელო მდგომარეობაა, ნარჩენების მართვის კუთხით. ასევე, ჩვენი სამუშაო ჯგუფის მიერ დაფიქსირებული იყო სტიქქიური ნაგგავსაყრელი წყალტობოს მუნიციპალიტეტში, სადაც მოსახლეობას გააქვს სარემონტო სამუშაოების ან ნგრევის შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენები.

საწურბლიას მღვიმის შესასვლელთან არსებული მდგომარეობა.

წყალტუბოს მუნიციპალიტეტში დაფიქსირებული სტიქიური ნაგავსაყრელი.

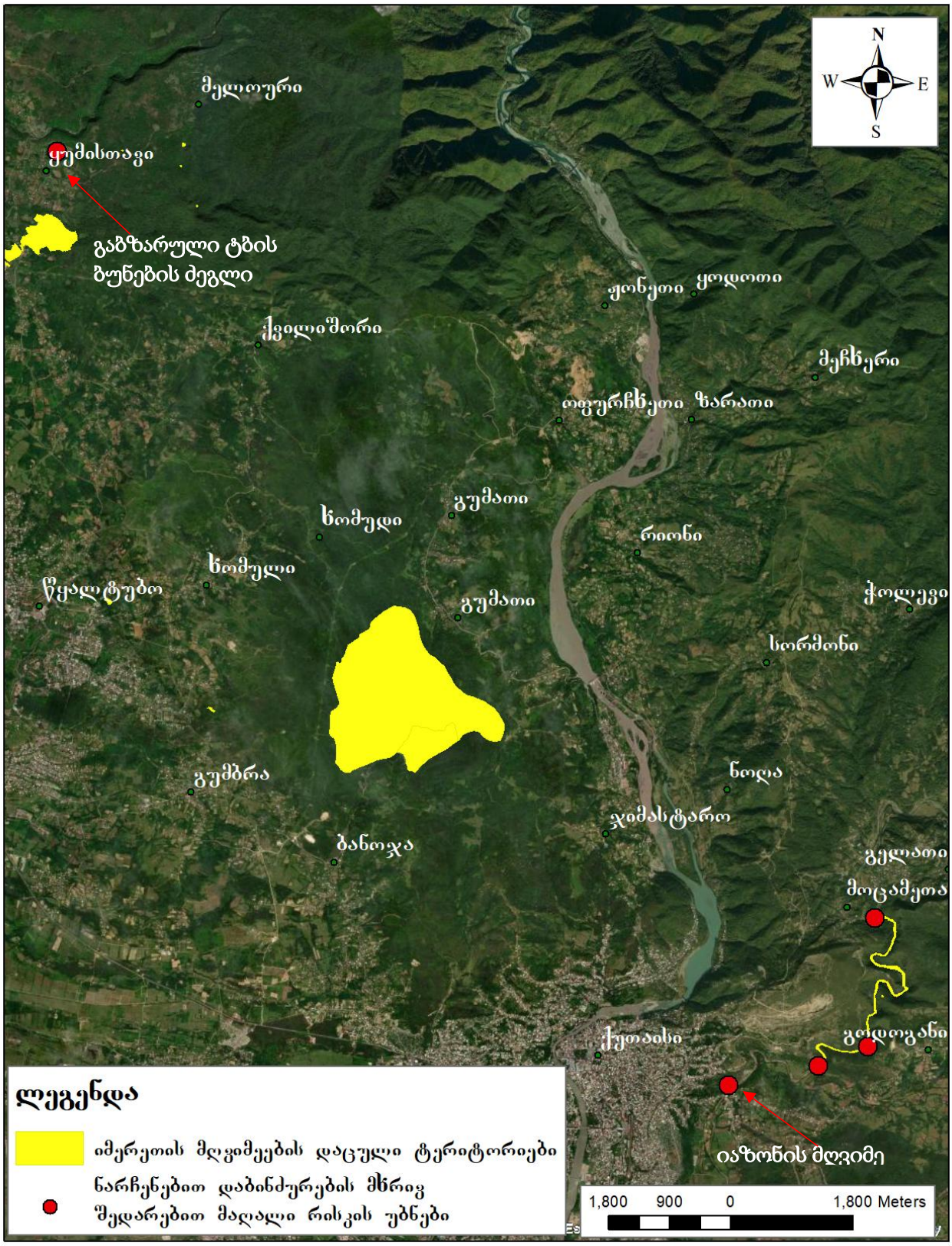

მდგომარეობა ბუნების ძეგლებთან მისასვლელ მუნიციპალურ გზებზე (წყალტუბოს მუნიციპალიტეტი)

ნახაზზე 6.4.1. მოყვანილია ნარჩენებით დაბინძურებული ან დაბინძურების მაღალი რისკის მქონე ლოკაციების განლაგება.

ნახაზი 6.4.1. ნარჩენებით დაბინძურებული ან დაბინძურების მაღალი რისკის მქონე ლოკაციების განლაგება

7 საპროგნოზო მაჩვენებლები

7.1 მომსახურე პერსონალის ზრდის პროგნოზი

იმერეთის მღვიმეების ადმინისტრაციაში დასაქმებულთა რაოდენობა ცვალებადია და ტურისტულად აქტიურ სეზონზე 70 ადამიანს შეადგენს, ხოლო ვიზიტორებით ნაკლებად დატვირთულ სეზონზე - 58 ადამიანს. 5 წლიან პერსპექტივაში, პროგნოზირებულია, რომ ადმინისტრაციის მართვის შესაძლებლობების გაზრდის მიზნით პერსონალის რაოდენობა შეიძლება 20%-ით გაიზარდოს და შეადგინოს 84 ადამიანი (ტურისტულად აქტიურ სეზონზე).

7.2 ტურისტული ნაკადების ზრდის პროგნოზი

სტატისტიკური მონაცემების მიხედვით 2023 წელს:

პრომეთეს მღვიმეს ესტუმრა 230 677 ვიზიტორი, რაც 2022 წლის მაჩვენებელთან შედარებით (175 788 ვიზიტორი) 31 % - ით არის გაზრდილი;

სათაფლიას ესტუმრა 96 956 ვიზიტორი, რაც 2022 წლის ანალოგიური პერიოდის მაჩვენებელთან შედარებით (94 677 ვიზიტორი) გაზრდილია 2% - ით;

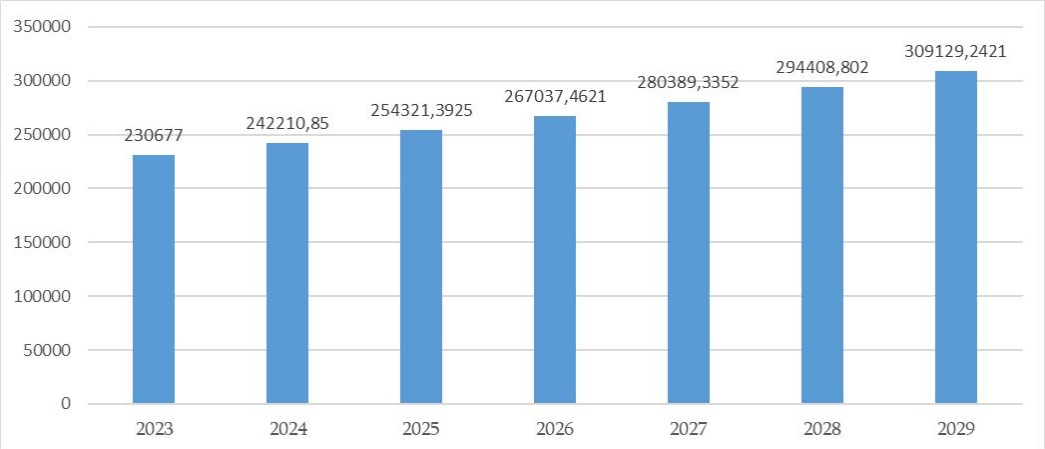
ნავენახევის მღვიმეს ესტუმრა 4860 ვიზიტორი, 2022 წლის ანალოგიურ პერიოდის მონაცემებთან შედარებით (4530 ვიზიტორი) 7% - ით არის გაზრდილი;

2023 წელს თეთრა მღვიმეს ესტუმრა 9580 ვიზიტორი, რაც 2022 წლის მაჩვენებელთან შედარებით (6615 ვიზიტორი) 45 % - ით არის გაზრდილი.

ბოლო წლების ზრდის ტენდენციის გათვალისწინებით პროგნოზირებულია საშუალოდ 5%-იანი წლიური მატება. 5 წლიან პერიოდში ტურისტული ნაკადების საპროგნოზო მაჩვენებლები მოცემულია ცხრილებში 7.2.1.; 7.2.2; 7.2.3.

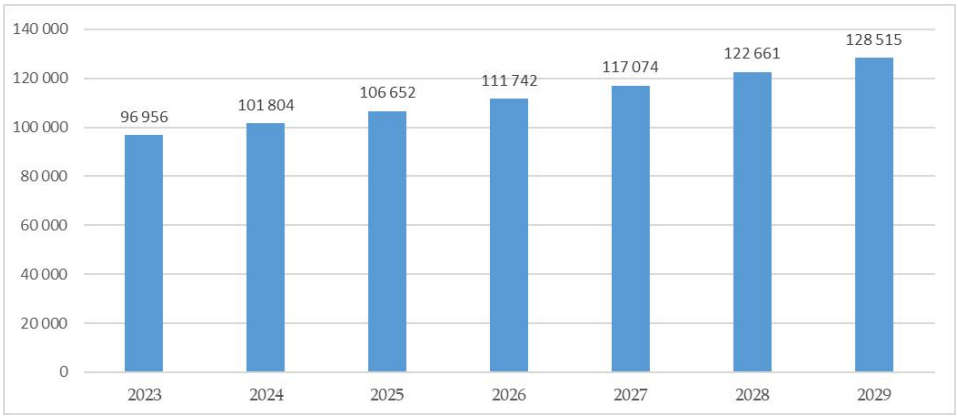
ცხრილი 7.2.1. პრომეთეს მღვიმეში ტურისტული ნაკადების ზრდის პროგნოზი 5 წლიან პერიოდში, ვიზიტორიწელი.

წლები	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
ვიზიტორთა საპროგნოზო მაჩვენებლები	230677	242210	254321	267037	280389	294408	309129

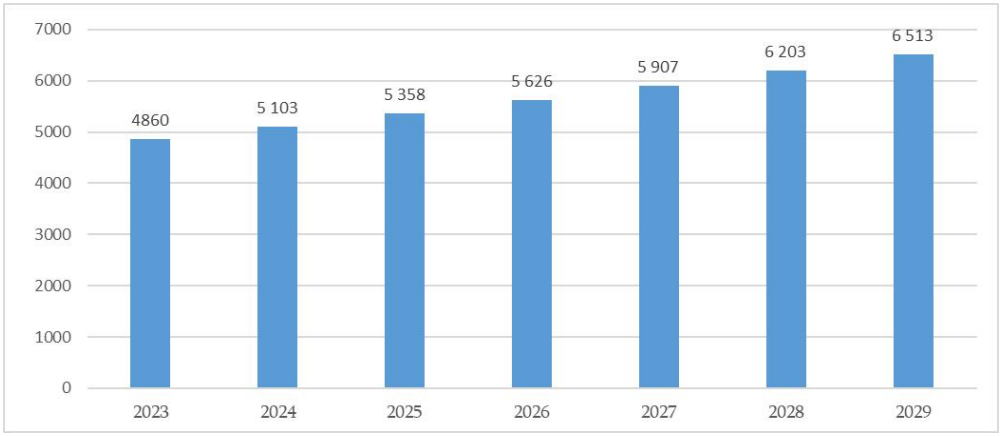
ცხრილი 7.2.2 სათაფლიაში ტურისტული ნაკადების ზრდის პროგნოზი 5 წლიან პერიოდში, ვიზიტორიწელი.

წლები	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
ვიზიტორთა საპროგნოზო მაჩვენებლები	96 956	101 804	106 652	111 742	117 074	122 661	128 515

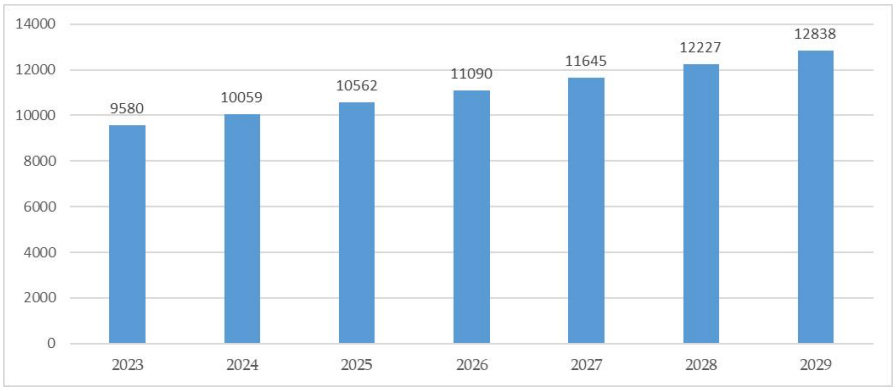
ცხრილი 7.2.3 ნავენახევის მღვიმეში ტურისტული ნაკადების ზრდის პროგნოზი 5 წლიან პერიოდში, ვიზიტორიწელი.

წლები	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
ვიზიტორთა საპროგნოზო მაჩვენებლები	4860	5 103	5 358	5 626	5 907	6 203	6 513

ცხრილი 7.2.4 თეთრა მღვიმეში ტურისტული ნაკადების ზრდის პროგნოზი 5 წლიან პერიოდში, ვიზიტორიწელი.

წლები	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
ვიზიტორთა საპროგნოზო მაჩვენებლები	9580	10059	10562	11090	11645	12227	12838

7.3 ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურის და ატრაქციების განვითარების პერსპექტივები

იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების ფარგლებში უახლოეს 5 წლიან პერიოდში განიხილება ახალი ეკოტურისტული ლოკაციების განვითარება. ასათვისებელია საწურბლიას მღვიმის სპელეოთერაპიის განვითარების პოტენციალი, რისთვისაც საჭიროა შესაბამისი კომპეტენციის ადამიანური რესურსი, ჯანდაცვის სამინისტროსთან თანამშრომლობა.

ახალი ეკოტურისტული ლოკაციების განვითარების გადაწყვეტილების მიღების შემთხვევაში სამუშაოები განხორციელდება ტენდერის გზით გამოვლენილი კომპანიების საშუალებით. დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის არსებული პრაქტიკიდან გამომდინარე მშენებლობა-ოპერირების პროცესში წარმოქმნილი ნარჩენების მართვის ვალდებულება (მათ შორის ინდივიდუალური ნარჩენების მართვის გეგმების მომზადება და, საჭიროების შემთხვევაში, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან შეთანხმება) ინვესტორს ან მშენებელ კომპანიას დაეკისრება. იმ შემთხვევაში თუ საჭირო გახდა ინდივიდუალური ნარჩენების მართვის გეგმის სამინისტროსთან შეთანხმება, დოკუმენტი წარდგენილი იქნება სსიპ „დაცული ტერიტორიების სააგენტო“-ს სახელით.

7.4 ნარჩენების საპროგნოზო მაჩვენებლები

უახლოეს 5 წლიან პერიოდში ბუნების ძეგლების ტერიტორიაზე წარმოქმნილი ნარჩენების სახეობრივი შემადგენლობის მნიშვნელოვანი ცვლილება მოსალოდნელი არ არის და შესაბამისი იქნება წინამდებარე დოკუმენტის ცხრილში 6.1.1. წარმოდგენილ ჩამონათვალთან.

რაც შეეხება ნარჩენების რაოდენობრივი ცვლილების საპროგნოზო მაჩვენებლებს - დღეისათვის არ არსებობს ზუსტი სტატისტიკური მონაცემები დაცულ ტერიტორიებზე წარმოშობილი და შეგროვებული ნარჩენების ზუსტი რაოდენობის შესახებ. წინამდებარე პარაგრაფში წარმოდგენილი გათვლები ეფუძნება ადგილზე მოპოვებულ ინფორმაციას (მათ შორის, ადმინისტრაციის გამოკითხვის შედეგებს), გარკვეულ ექსპერტულ დაშვებებსა და სხვა მსგავს პროექტებში გამოყენებულ ინდექსებს.

ვიზიტორები: ვიზიტორების მიერ წარმოქმნილი ნარჩენების საშუალო რაოდენობა შეადგენს 0,5 კგ/კაც/დღე-ში. ვიზიტორების 5 წლიანი ზრდის პროგნოზის (იხ. ცხრილი 7.2.1.; 7.2.2; 7.2.3) გათვალისწინებით ვიზიტორების მიერ წარმოქმნილი ჯამური რაოდენობები მოცემულია ცხრილებში 7.4.1.; 7.4.2 ; 7.4.3

ცხრილი 7.4.1. პრომეთეს მღვიმეში ნარჩენების საპროგნოზო რაოდენობრივი მაჩვენებელი 5 წლიან პერიოდში, ტ/წელ

წლები	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
ნარჩენები, კგწელ	115338,5	121105	127160,5	133518,5	140194,5	147204	154564,5
ნარჩენები, ტ/წელ	115,3	121,1	127,2	133,5	140,2	147,2	154,6

ცხრილი 7.4.2. სათაფლიაში ნარჩენების საპროგნოზო რაოდენობრივი მაჩვენებელი 5 წლიან პერიოდში, ტ/წელ

წლები	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
ნარჩენები, კგწელ	48478	50902	53326	55871	58537	61330,5	64257,5
ნარჩენები, ტ/წელ	48,5	50,9	53,3	55,9	58,5	61,3	64,3

ცხრილი 7.4.3. ნაენახევის მღვიმეში ნარჩენების საპროგნოზო რაოდენობრივი მაჩვენებელი 5 წლიან პერიოდში, ტ/წელ

წლები	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
ნარჩენები, კგწელ	2430	2551,5	2679	2813	2953,5	3101,5	3256,5
ნარჩენები, ტ/წელ	2,4	2,6	2,7	2,8	2,9	3,1	3,3

ცხრილი 7.4.4. თეთრა მღვიმეში ნარჩენების საპროგნოზო რაოდენობრივი მაჩვენებელი 5 წლიან პერიოდში, ტ/წელ

წლები	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
ნარჩენები, კგწელ	4790	5029,5	5281	5545	5822,5	6113,5	6419
ნარჩენები, ტ/წელ	4,8	5,0	5,3	5,5	5,8	6,1	6,4

ადმინისტრაცია: კონსერვატიული მიდგომით ადმინისტრაციული შენობის ფარგლებში პერსონალის მიერ წარმოქმნილი ნარჩენების (საყოფაცხოვრებო და სახიფათო) საშუალო რაოდენობა შეადგენს 0,6 კგ/კაც/დღე-ში. შესაბამისად პერსონალის არსებული რაოდენობის გათვალისწინებით (გაანგარიშება ვაწარმოეთ თანამშრომელთა რაოდენობით ტურისტულად აქტიურ სეზონზე) დღეის მდგომარეობით წარმოქმნილი ნარჩენების რაოდენობაა დაახლოებით 70 * 0,6 = 42 კგ/დღ და 42* 240 = 10080 კგ/წელ (10 ტ/წელ). ადმინისტრაციის თანამშრომლების 5 წლიანი ზრდის პროგნოზის გათვალისწინებით 2029 წლისთვის ნარჩენების მიახლოებით რაოდენობად პროგნოზირებულია: 50,4 კგ/დღ და 50,4 * 240 = 12 096 კგ/წელ (12,1 ტ/წელ).

ადმინისტრაციული შენობის ეზოს პერიოდული დასუფთავების შედეგად ასევე წარმოიქმნება ე.წ. „მწვანე ნარჩენები“ საშუალო წლიური რაოდენობით 500 კგ/წელ (0,5 ტ/წელ). 5 წლიან პერსპექტივაში აღნიშნული ნარჩენების რაოდენობრივი ცვლილება მოსალოდნელი არ არის.

ადმინისტრაციის მიერ წარმოქმნილი ნარჩენების ჯამური რაოდენობა შეადგენს:

- არსებული მდგომარეობით: 10 + 0,5 = 10,5 ტ/წელ;
- 5 წლიან 12,1 + 0,5 = 12,6 ტ/წელ.

მოსახლეობა: განსახილველი დაცული ტერიტორიების სიახლოვეს არსებულ დასახლებულ პუნქტებში უახლოეს 5 წლიან პერიოდში მოსახლეობის რაოდენობის მნიშვნელოვანი ზრდა მოსალოდნელი არ არის. დღეისათვის ზოგიერთ დასახლებაში აღინიშნება მუდმივი მოსახლეობის კლება. შესაბამისად, 5 წლიან პერსპექტივაში მოსახლეობის მხრიდან წარმოქმნილი ნარჩენების რაოდენობრივი ზრდა ან სახეობრივი ცვლილება მოსალოდნელი არ არის.

კონტრაქტორი კომპანიები: დაცული ტერიტორიების ფარგლებში არსებული ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაციის ან ახალი ეკოტურისტული ლოკაციების მოწყობის პროცესში წარმოიქმნება სამშენებლო და ნგრევის შედეგად მიღებული ნარჩენები (მათ შორის, სახიფათო ნარჩენებიც). როგორც აღინიშნა, ამ ტიპის ნარჩენების მართვაზე პასუხისმგებლობა ინვესტორ ან კონტრაქტორ სამშენებლო კომპანიებს ეკისრება. დღეისათვის აღნიშნული წყაროების მიერ წარმოქმნილი ნარჩენების რაოდენობების ზუსტი პროგნოზირება შეუძლებელია. უხეში შეფასებით დაცული ტერიტორიების ფარგლებში ამ ტიპის ნარჩენები დაახლოებით 0,5-1,0 ტ/წელ-ს შეადგენს. პერსპექტივაში აღნიშნული ნარჩენების რაოდენობა 100-200%-თაც შეიძლება გაიზარდოს. ნარჩენების რაოდენობრივი მაჩვენებლები განსაზღვრული უნდა იყოს ინდივიდუალურ პროექტებში, პროექტის სპეციფიკისა და მასშტაბების მიხედვით და ასახული უნდა იყოს ინდივიდუალურ ნარჩენების მართვის გეგმებში.

8 ნარჩენების მართვის ალტერნატივების ანალიზი

„ნარჩენების მართვის კოდექსი“-ს მიხედვით ნარჩენების მართვა გულისხმობს: ნარჩენების შეგროვებას, დროებით შენახვას, წინასწარ დამუშავებას, ტრანსპორტირებას, აღდგენას და განთავსებას, ასევე ამ საქმიანობების, ღონისძიებებისა და ოპერაციების ზედამხედველობას და ნარჩენების განთავსების ობიექტების შემდგომ მოვლას.

წინამდებარე პარაგრაფში შეფასებულია ნარჩენების მართვის ძირითად ეტაპების გონივრული ალტერნატივები. განსახილველი დაცული ტერიტორიების სპეციფიკიდან და სიტუაციური ანალიზიდან გამომდინარე შერჩეულია ოპტიმალური ვარიანტები, რაც შემდგომ პარაგრაფებში განხილულია უფრო დეტალურად.

8.1 ნარჩენების შემცირების ალტერნატივები

წინა პარაგრაფებში წარმოდგენილი „ვინ, სად, რა“ ანალიზის საფუძველზე გამოიკვეთა, რომ დღეისათვის განსახილველი დაცული ტერიტორიების დაბინძურების მნიშვნელოვან წყაროებს ადგილობრივი მოსახლეობა წარმოადგენს. შესაბამისად, აღნიშნულ წყაროებთან მიმართებაში ნარჩენების მოცულობების შემცირების ღონისძიებების გატარების პრაქტიკული ღირებულება საკმაოდ მაღალია. მეორე მხრივ, ამ მიმართულებით დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის კომპეტენცია ნაკლებად ვრცელდება და, ძირითადად, ცნობიერების ამაღლების პროგრამებით შემოიფარგლება. ამავე დროს არანაკლებ მნიშვნელოვანია ადმინისტრაციის მხრიდან მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვებისა და განთავსების პროგრამებთან კოორდინაცია და მაღალი ხარისხის ჩართულობის უზრუნველყოფა გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში.

თავისი კომპეტენციის ფარგლებში დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის მხრიდან ნარჩენების შემცირების ალტერნატიული ღონისძიებებიდან აღსანიშნავია:

- საკუთარი ნარჩენების მოცულობების შემცირება საჭირო მასალების და საშუალებების ოპტიმალური შერჩევის გზით, მაგალითად: სათანადო შეფუთვის მქონე გარემოსადმი მეგობრული პროდუქტების შეძენა, როგორიცაა ქაღალდი, მრავალჯერადი გამოყენების კარტრიჯები, ეკონათურები და სხვა;
- ვიზიტორთა ცენტრში და ეკოტურისტული თვალსაზრისით სხვა აქტიურ ლოკაციებზე ვიზიტორებისთვის სხვადასხვა სახის ფასიანი მრავალჯერადი გამოყენების ინვენტარის შეთავაზება (მაგალითად, წყლის მრავალჯერადი ბოთლები, ლაშქრობისთვის გამოსაყენებელი ჩანთები და სხვა);
- საკითხის გათვალისწინება მოიჯარე და კონტრაქტორ კომპანიებთან გაფორმებული ხელშეკრულებების ფარგლებში.

8.2 ნარჩენების შეგროვების და გამოტანის ალტერნატივები

იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიებისთვის განხილულია ნარჩენების შეგროვების შემდეგი ალტერნატივები:

1. ნარჩენების შესაგროვებელი კონტეინერების განლაგებას მხოლოდ დაცული ტერიტორიების შესასვლელებთან, ხოლო დაცული ტერიტორიების ფარგლებში არსებულ ეკოტურისტულ ლოკაციებზე დაინერგოს პრინციპი „ნარჩენების გარეშე – გამოგაქვს ის, რაც შეგაქვს”;
2. ნარჩენების შესაგროვებელი დიდი ზომის კონტეინერების განლაგება დაცული ტერიტორიების შესასვლელებთან (ნარჩენების შეგროვების ძირითადი პუნქტი). ასევე, შედარებით მცირე ზომის კონტეინერების განლაგება მოხდეს პოპულარულ ეკოტურისტულ ლოკაციებზეც (შეგროვების წინასწარი პუნქტები).
    - შეგროვების წინასწარი პუნქტებიდან ძირითად პუნქტამდე ნარჩენების ტრანსპორტირება ხორციელდება დაცული ტერიტორიების თანამშრომლების მიერ;

- შეგროვების წინასწარი პუნქტებიდან ძირითად პუნქტამდე ნარჩენების ტრანსპორტირება ხორციელდება კონტრაქტორი კომპანიის დახმარებით.

1-ლი ვარიანტის შემთხვევაში საჭიროა მეტი ძალისხმევა ეფექტიანი განათლების სისტემის დანერგვისა და კარგად განსაზღვრული წესების დაცვის უზრუნველყოფის მხრივ.

მე-2 ვარიანტი მოითხოვს მეტ ფინანსურ და ადამიანურ რესურსს შეგროვების წინასწარი პუნქტების მომსახურების მიზნით. ამ შემთხვევაში, ასევე, აუცილებელია მკაცრი კონტროლის მექანიზმების დანერგვა და მიზანმიმართული ღონისძიებების გატარება, რომ ადგილი არ ჰქონდეს საპირისპირო შედეგებს (მაგ. შეგროვების წინასწარი პუნქტების დაზიანება ამინდის ან სხვადასხვა ადამიანური ფაქტორების გამო; სეპარირებული შეგროვების პრინციპების დარღვევა მიმდებარე დასახლებული პუნქტების მოსახლეობის მიერ ნარჩენების შესაგროვებელი კონტეინერების უსისტემო გამოყენების გამო და ა.შ.).

თავისი სპეციფიკიდან გამომდინარე იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიებისთვის შემოთავაზებულია ნარჩენების შეგროვების კომბინირებული სქემის გამოყენება, კერძოდ:

- პრომეთეს და ნავენახევის მღვიმეების და სათაფლიის ბუნების ძეგლების ტერიტორიაზე ვიზიტორების მიერ წარმოქმნილი ნარჩენების შეგროვების მიზნით უნდა დაინერგოს მე-2 ალტერნატიული ვარიანტი, რაც გულისხმობს ნარჩენების შეგროვების ძირითადი პუნქტების ოპერირებას წყალტუბოს და თერჯოლის მუნიციალიტეტებში. ასევე, წინასწარი შეგროვების პუნქტები უნდა მოეწყოს ისეთ ეკოტურისტულ ლოკაციებზე, როგორიცაა:
  - პრომეთეს მღვიმის გამშვები პუნქტი;
  - ნავენახევის მღვიმის გამშვები პუნქტი;
  - სათაფლიას გამშვები პუნქტი;
  - სხვა ანალოგიურ ეკოტორისტულ ლოკაციებზე, რომელიც შეიძლება განვითარდეს წინამდებარე ნარჩენების მართვის გეგმის მოქმედების პერიოდში.
- სხვა ბუნების ძეგლების ფარგლებში, სადაც ტურისტული ინფრასტრუქტურა არ არის განვითარებული, ასევე ეკოტურისტული ბილიკების ფარგლებში უპირატესობა უნდა მიენიჭოს პრინციპს „გამოგაქვს ის, რაც შეგაქვს“.

დღეისათვის, იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიები ერთ-ერთი ყველაზე პოპულარული ლოკაციებია საქართველოში. აქედან გამომდინარე, მიზანშეწონილია ყველაზე პოპულარული ეკოტურისტული ლოკაციებიდან ნარჩენების გამოტანისთვის კონტრაქტორი კომპანიების გამოყენება.

8.3 ნარჩენების წინასწარი დამუშავების ალტერნატივები

კოდექსის განმარტებით ნარჩენების წინასწარი დამუშავება სხვა ოპერაციებთან ერთად გულისხმობს სეპარირებასაც, რაც, თავის მხრივ, წარმოადგენს ნარჩენების შეგროვების ისეთი მეთოდების გამოყენებას, რომლის დროსაც ნარჩენების ნაკადები მათი შემდგომი დამუშავების ხელშეწყობისათვის განცალკევებულია სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით.

განსახილველი დაცული ტერიტორიების ფარგლებში სეპარირებული შეგროვების პრაქტიკის დანერგვისთვის მნიშვნელოვანია გადაწყვეტილების მიღება იმის თაობაზე, თუ რა ტიპის ნარჩენები უნდა ჩაერთოს დამუშავების (აღდგენის) პროგრამაში. თავის მხრივ, ამისთვის საჭიროა ასეთი ტიპის ნარჩენების გასაღების ბაზრების/შესაბამისი კონტრაქტორების იდენტიფიცირება.

რეგიონში მოქმედებს სხვადასხვა ტიპის ნარჩენების გადამამუშავებელი ობიექტები, მათ შორის: ქაღალდის და მუყაოს, მინის, მეტალის, პლასტიკის. თუმცა, დღეისათვის ასეთი ობიექტები, ძირითადად, ორიენტირებულია მსხვილ მომწოდებლებზე. ამასთანავე, ასეთი ობიექტების ტექნოლოგიური ხაზები არ არის გათვლილი სხვადასხვა ფიზიკურ კონდიციაში მყოფი

ნარჩენების რეციკლირებაზე. გარკვეული სირთულეებია ტრანსპორტირების ოპერაციებთან დაკავშირებით.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ასევე, დღეისათვის დაცული ტერიტორიების ფარგლებში წარმოქმნილი ნარჩენების რაოდენობრივი ანალიზის საფუძველზე შემოთავაზებულია სეპარირებული შეგროვების პრაქტიკის ეტაპობრივი დანერგვის ალტერნატივები, კერძოდ:

- საწყის ეტაპზე ნარჩენების სეპარირებული პრაქტიკის დანერგვა ძირითად ლოკაციაზე (ადმინისტრაციული შენობა და ვიზიტორთა ცენტრები), რაც ძირითადად, სადემონტრაციო, საგანმანათლებლო და ცნობიერების ამაღლების მიზნებს მოემსახურება;
- შემდგომ ეტაპებზე ნარჩენების სეპარირებული პრაქტიკის დანერგვა დაცული ტერიტორიების სხვა ეკოტურისტულ ლოკაციებზე; ასევე, ვალდებულებების დაკისრება მოიჯარე და კონტრაქტორი კომპანიებისთვის. აღნიშნულ ეტაპებზე დიდი მნიშვნელობა მიენიჭება ნარჩენების გასაღების ბაზრების და შესაბამისი კონტრაქტორების იდენტიფიცირებას.

8.4 ნარჩენების აღდგენის ალტერნატივები

დაცული ტერიტორიების ფარგლებში წარმოქმნილი ნარჩენების ადგილზე აღდგენის მხოლოდ ერთი ალტერნატიული ვარიანტი - კომპოსტირებაა - ოპტიმალური (ნარჩენების მართვის კოდექსის მიხედვით - აღდგენის ოპერაცია კოდით „R3“).

დღეისათვის კომპოსტირების ღონისძიების გატარება მიზანშეწონილაად მივიჩნიეთ ადმინისტრაციული შენობის ტერიტორიაზე, სადაც ეს პროცესი ვიზიტორებისათვის მოემსხურება სადემონსტრაციო, საგანმანათლებლო და ცნობიერების ამაღლების მიზნებს.

ამ შემთხვევაშიც შემოთავაზებულია კომპოსტირების პრაქტიკის ეტაპობრივი დანერგვის ალტერნატივები, კერძოდ:

- საწყის ეტაპზე ნარჩენების კომპოსტირება სათაფლიას ან პრომეთეს მღვიმეს ტერიტორიაზე, კომპოსტირების ყუთის გამოყენებით;
- შემდგომ ეტაპებზე კომპოსტირების უბნის მოწყობა.

8.5 ნარჩენების დროებითი შენახვის ალტერნატივები

კოდექსის განმარტებით ნარჩენების დროებითი შენახვის ობიექტი ეს არის ობიექტი, სადაც ინახება ნარჩენები 3 წელზე ნაკლები დროით, თუ ნარჩენები განკუთვნილია აღდგენისთვის, ან 1 წელზე ნაკლები დროით, თუ ნარჩენები განკუთვნილია განთავსებისთვის. 50 ტონაზე ნაკლები არასახიფათო და 2 ტონაზე ნაკლები სახიფათო ნარჩენების დროებითი შენახვის ობიექტის მოწყობა და ოპერირება სპეციალურ რეგისტრაციას არ ექვემდებარება.

განსახილველი დაცული ტერიტორიების ფარგლებში არასახიფათო ნარჩენების დროებითი შენახვის ობიექტის მოწყობის ალტერნატივა, როგორც ტექნიკური, ასევე გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით, არ არის ოპტიმალური გამოსავალი. უკეთესი ალტერნატიული ვარიანტია არასახიფათო ნარჩენების გატანა მოხდეს დაგროვების შესაბამისად.

სახიფათო ნარჩენების მცირე რაოდენობებიდან გამომდინარე ნარჩენების დროებითი შენახვის ობიექტის მოწყობა პრაქტიკული თვალსაზრისით გამართლებულია მხოლოდ ადმინისტრაციული და ვიზიტორთა შენობის ფარგლებში, რომელმაც საგანმანათლებლო ფუნქციაც შეიძლება შეითავსოს. შემოთავაზებულია ორი ალტერნატიული ვარიანტი:

- სახიფათო ნარჩენების დროებითი შენახვის კუთხის მოწყობა ადმინისტრაციულ შენობაში, სადაც განთავსდება შესაბამისი წარწერის მქონე ლითონის ურნა სახიფათო ნარჩენების შეგროვებისთვის;

- სახიფათო ნარჩენების დროებითი შენახვისთვის მინის გამჭირვალე ყუთის მოწყობა ვიზიტორთა შენობაში, სადაც სექციების მიხედვით განთავსებული იქნება სხვადასხვა სახის სახიფათო ნარჩენი (მაგ. ელემენტი, კარტრიჯი, ლუმინესცენტური ნათურა და სხვა). აღნიშნულ ყუთს ექნება შესაბამისი აღნიშვნა და წარწერები სეპარირებული შეგროვების მნიშვნელობასთან დაკავშირებით.

8.6 ნარჩენების ტრანსპორტირების ალტერნატივები

დღეისათვის დაცული ტერიტორიების ფარგლებში წარმოქმნილი ნარჩენების საბოლოო განთავსების ადგილებამდე ტრანსპორტირება მუნიციპალური სამსახურების მიერ ხდება. პერსპექტივაში, ნარჩენების სეპარირებული შეგროვების პრაქტიკის დანერგვასთან ერთად, შემოთავაზებულია ნარჩენების ტრანსპორტირების ორი ალტერნატიული ვარიანტი:

1. სეპარირებული ნარჩენების ტრანსპორტირება ნარჩენების მიღება-გადამუშავებაზე პასუხისმგებელი კონტრაქტორების მიერ;
2. სეპარირებული ნარჩენების ტრანსპორტირება საბოლოო განთავსების/აღდგენის ადგილებამდე საკუთარი ძალებით (საკუთარი სატრანსპორტო საშუალებებით).

ნარჩენების ტრანსპორტირების მეთოდი მნიშვნელოვნად დამოკიდებულია ნარჩენების გადამამუშავებელი ობიექტების ადგილმდებარეობაზე და მათ მოთხოვნებზე. პერსპექტივაში შეიძლება დაინერგოს ორივე, ან კომბინირებული ტრანსპორტირების მეთოდი. აქვე აღსანიშნავია, რომ მე-2 ალტერნატიული ვარიანტი საჭიროებს დამატებით ინვესტიციებს სატრანსპორტო საშუალებების შეძენასთან და დამატებითი პერსონალის დაქირავებასთან დაკავშირებით. მეორე მხრივ, 1-ლი ალტერნატივის დამატებითი ფინანსური ხარჯები მომსახურების გაზრდილ ღირებულებას შეიძლება უკავშირდებოდეს.

9 ნარჩენების მართვის დაგეგმვა

9.1 ნარჩენების პრევენციის და შემცირების ღონისძიებები

იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია უზრუნველყოფს ნარჩენების პრევენციის და შემცირების ღონისძიებების გატარებას, რაც გულისხმობს:

- ადგილობრივ მოსახლეობასთან ეფექტიანი კომუნიკაცია, მათი ეკოგანათლება და ცნობიერების ამაღლება (დეტალურად აღწერილია შესაბამის პარაგრაფში);
- ეფექტიანი კოორდინაცია მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვებისა და განთავსების პროგრამებთან (დეტალურად აღწერილია შესაბამის პარაგრაფში);
- კონტრაქტორების/ინვესტორების კონტროლი, მათ ინდივიდუალურ ნარჩენების მართვის გეგმებში შემდეგი საკითხების გათვალისწინების მიზნით:
    - სამუშაო ზონების საზღვრების დაცვის ეფექტიანი ღონისძიებები, რათა ადგილი არ ჰქონდეს სამშენებლო და ნგრევის მასალების დამატებით წარმოქმნას;
    - დაცული ტერიტორიების საზღვრებში შემოსატანი სამშენებლო-სარეკონსტრუქციო მასალების და ინსტრუმენტების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი კონტროლის ეფექტიანი ღონისძიებები;
- საკუთარი ნარჩენების პრევენციის და შემცირების ღონისძიებების ეფექტურად გატარება, რაც, თავის მხრივ, გულისხმობს შემდეგს:
    - სათანადო შეფუთვის მქონე გარემოსადმი მეგობრული პროდუქტების შეძენა, როგორიცაა ქაღალდი, მრავალჯერადი გამოყენების კარტრიჯები, ეკონათურები და სხვა;
    - უსაფრთხოებისა და ჯანდაცვის ნორმების დაცვით ცალკეული სახის ინვენტარის გამოყენება შეძლებისდაგვარად მრავალჯერადად;

- დაზიანებული და მწყობრიდან გამოსული ხელსაწყოების შეძლებისდაგვარად შეკეთება და ხელმეორედ გამოყენება (მაგ. დაცლილი კარტრიჯები გადაეცემა მომწოდებელს და მოხდება მათი დატენვა-აღდგენა);
- მცირე რაოდენობით მედიკამენტების, ასევე, ეზოს ფარგლებში მწვანე ნარგავების შეწამვლისთვის საჭირო ქიმ-პრეპარატების შესყიდვისას გაკონტროლდება მათი ვარგისიანობის ვადა;

- ვიზიტორების მიერ წარმოქმნილი ნარჩენების პრევენციის და შემცირების ღონისძიებების ეფექტურად გატარება, რაც, თავის მხრივ, გულისხმობს შემდეგს:
  - ეკოგანათლების და ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებების გატარება (დეტალურად აღწერილია შესაბამის პარაგრაფში);
  - ვიზიტორთა ცენტრებში და ეკოტურისტული თვალსაზრისით სხვა აქტიურ ლოკაციებზე სხვადასხვა სახის ფასიანი მრავალჯერადი გამოყენების ინვენტარის შეთავაზება (მაგალითად, წყლის მრავალჯერადი ბოთლები, ლაშქრობისთვის გამოსაყენებელი ჩანთები და სხვა). კარგი პრაქტიკა იქნება მსგავს საველე ინვენტარზე დატანილი იყოს შესაბამისი საინფორმაციო წარწერები ან დაცული ტერიტორიების რუკა, სადაც მონიშნული იქნება ნარჩენების შესაგროვებელი ლოკაციები.

9.2 ნარჩენების შეგროვება და სეპარირების მეთოდები

როგორც ალტერნატივების ანალიზის პარაგრაფში აღინიშნა, იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების დაცული ტერიტორიების ფარგლებში შემოთავაზებულია ნარჩენების სეპარირებული შეგროვების მეთოდების დანერგვა რამდენიმე ეტაპად. შემოთავაზებულია, რომ დაცული ტერიტორიების ფარგლებში სეპარირებული შეგროვების ღონისძიებები დაინერგოს 3 ეტაპად. ყოველი მომდევნო ეტაპი გულისხმობს ნარჩენების სეპარირების პროცესის გაუმჯობესებას. ეს ეტაპებია:

I. **ეტაპი** - ნარჩენების სეპარირებული შეგროვების პრინციპების დანერგვა-გაუმჯობესება ადმინისტრაციული შენობის და ვიზიტორთა ცენტრის ტერიტორიაზე (2025 წლიდან);

II. **ეტაპი** - ნარჩენების სეპარირებული შეგროვების პრინციპების ნაწილობრივი დანერგვა ეკოტურისტული თვალსაზრისით აქტიურ ლოკაციებზე (მაგ.: საპიკნიკეები) (2027 წლიდან);

III. **ეტაპი** - ნარჩენების სეპარირებული შეგროვების მეთოდების დახვეწა-გაუმჯობესება ეკოტურისტული თვალსაზრისით აქტიურ ლოკაციებზე (2030 წლიდან).

9.2.1 I ეტაპი

ადმინისტრაციული შენობის და ვიზიტორთა ცენტრების ტერიტორიაზე წარმოქმნილი ნარჩენები:

ნარჩენების სეპარირებული შეგროვება ხდება შემდეგი ნაკადების მიხედვით:

არასახიფათო ნარჩენები:		**სახიფათო ნარჩენები:**	
ნაკადი №	**კოდი და დასახელება**	**ნაკადი №**	**დასახელება**
1.	20 01 01 - ქაღალდი და მუყაო;	7.	20 03 01 - შერეული მუნიციპალური ნარჩენები (რომელთა განცალკევება შეუძლებელია);
2.	20 01 02 - მინა;	8.	შერეული ბატარეები;
3.	20 01 03 - მცირე ზომის პლასტმასის ნარჩენი;	9.	ლუმინესცენტური ან სხვა ვერცხლისწყლის შემცველი ნარჩენები.
4.	20 01 05 - მცირე ზომის ლითონის ნაწარმი;		
5.	20 01 08 - სამზარეულოს ორგანული ნარჩენები;		
6.	20 02 01 - კომპოსტირებადი ნარჩენები		

ეკოტურისტულ ლოკაციებზე ვიზიტორების მიერ წარმოქმნილი საყოფაცხოვრებო ნარჩენები:

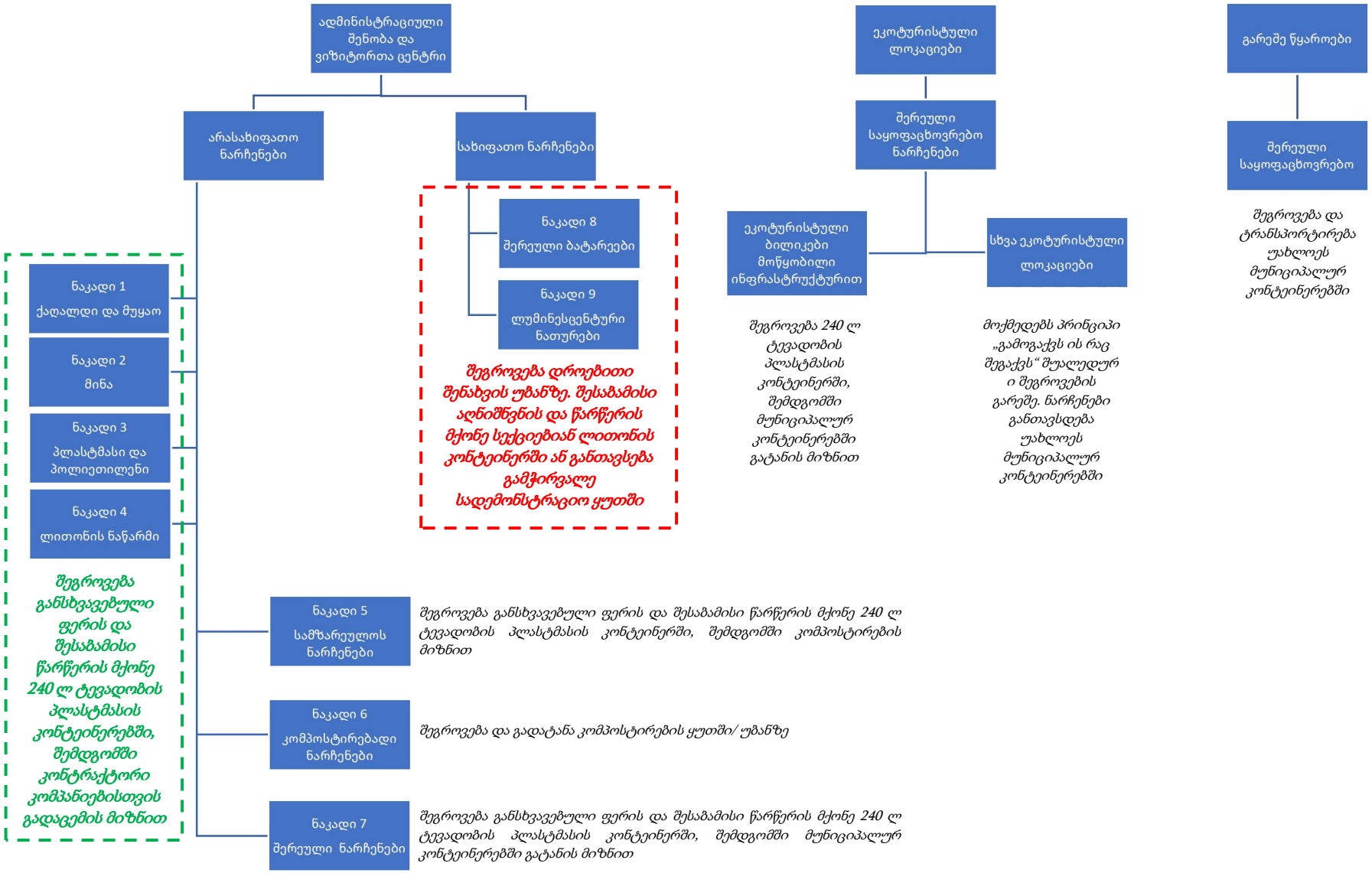
- ინფრასტრუქტურის მქინე პრომეთეს და ნავენახევის მღვიმეები და სათაფლიას დაცული ტერიტორია) ეკოტურისტულ ბილიკებზე ნარჩენების შეგროვება ხდება მცირე ზომის ლითონის ურნებში ხის მოპირკეთებით, რომლებიც ბილიკების გაყოლებაზეა განლაგებული;
- სხვა ეკოტურისტულ ლოკაციებზე, რომლებსაც არ გააჩნიათ მოწყობილი ინფრასტუქტურა, ნარჩენების წინასწარი შეგროვება გათვალისწინებული არ არის. პრინციპით „გამოგაქვს ის რაც შეგაქვს“ შერეული ნარჩენების განთავსება ხდება უახლოეს მუნიციპალურ კონტეინერებში.

გარეშე წყაროების მიერ წარმოქმნილი ნარჩენები, რომელიც ვრცელდება დაცული ტერიტორიების საზღვრებში:

შეგროვება ხდება ადმინისტრაციის თანამშრომლების მიერ, ასევე პერიოდული დასუფთავების აქციების ფარგლებში მოხალისეების ჩართულობით. შერეული ნარჩენები გაიტანება და განთავსდება უახლოეს მუნიციპალურ კონტეინერებში.

I ეტაპზე ნარჩენების შეგროვების და გამოტანის პრინციპიალური სქემა მოცემულია ნახაზზე 9.2.1.1.

ნახაზი 9.2.1.1. - I ეტაპზე ნარჩენების შეგროვების და გამოტანის პრინციპიალური სქემა

9.2.2 II ეტაპი

II ეტაპზე სეპარირებული შეგროვება ნაწილობრივ დაინერგება ისეთ ტურისტულ ობიექტებზე, როგორიცაა საპიკნიკე ლოკაციები, აქ შემოთავაზებულია ნარჩენების სეპარირება ორ ნაკადად:

- ნაკადი 1 - მშრალი ნარჩენები (როგორიცაა ქაღალდი, მუყაო, პლასტმასი, პოლიეთილენის პარკები, მცირე ზომის ლითონის ნაწარმი). შეგროვდება 240 ლ ტევადობის პლასტმასის კონტეინერში, შემდგომში გამოტანის და უახლოეს მუნიციპალურ კონტეინერებში განთავსების მიზნით;
- ნაკადი 2 - ორგანული ნარჩენები, რომელიც განთავსდება განცალკევებულ კონტეინერში.

9.2.3 III ეტაპი

III ეტაპი გულისხმობს ნარჩენების სეპარირებული შეგროვების მეთოდის დახვეწას და გათანაბრებას ადმინისტრაციულ შენობაში არსებულ შეგროვების მეთოდთან. ნარჩენები შეგროვდება განსხვავებული ფერის და შესაბამისი წარწერის მქონე 240 ლ ტევადობის პლასტმასის კონტეინერებში, შემდეგი ნაკადების მიხედვით:

- ნაკადი 1 - ქაღალდი და მუყაო;
- ნაკადი 2 - პლასტმასი და პოლიეთილენი;
- ნაკადი 3 - ლითონის მცირე ზომის ნაწარმი;
- ნაკადი 4 - ორგანული ნარჩენები.

დაგროვების შესაბამისად მოხდება ნარჩენების ნაკადების 1, 2 და 3 გამოტანა და სეპარირებული განთავსება ადმინისტრაციულ შენობასთან არსებულ ანალოგიურ კონტეინერებში, შემდგომში კონტრაქტორი კომპანიებისთვის გადაცემის მიზნით. ნაკადი 4 - ორგანული ნარჩენები ექვემდებარება კომპოსტირებას.

9.2.4 მოთხოვნები ნარჩენების შეგროვების და გამოტანის პროცესში

იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია უზრუნველყოფს შესაბამისი ღონისძიებების გატარებას ნარჩენების ეფექტიანი შეგროვების და გამოტანის პროცესში:

- აქტიური ტურისტული სეზონის დაწყებამდე მოხდება ნარჩენების წარმოქმნის მხრივ პრიორიტეტული ლოკაციების განსაზღვრა და ნარჩენების გამოტანის ეფექტიანი მარშრუტების შერჩევა;
- აქტიური ტურისტული სეზონის დაწყებამდე მოხდება მუნიციპალიტეტების შესაბამის სამსახურებთან კომუნიკაცია პრიორიტეტულ ლოკაციებზე ნარჩენების შესაგროვებელი ურნების დამატება-განახლების მიზნით;
- აქტიური ტურისტული სეზონის დაწყებამდე მოხდება ნარჩენების შესაგროვებელი საკუთარი ინვენტარის შეფასება და საჭიროების მიხედვით პრიორიტეტულ ლოკაციებზე ნარჩენების შესაგროვებელი ურნების დამატება-განახლება-წესრიგში მოყვანა;
- ვიზიტორთა ცენტრებში დაინერგება მოკლე ტრენინგების პრაქტიკა ტურისტული ჯგუფებისთვის, რომლის შინაარსი უნდა იყოს მათთვის ინფორმაციის მიწოდება შემდეგ საკითხებზე:
    - პრინციპის „გამოგაქვს ის რაც შეგაქვს“ აუცილებლობის შესახებ;
    - მუნიციპალური კონტეინერების ადგილმდებარეობების შესახებ;
    - სეპარირებული შეგროვების პრაქტიკის და მნიშვნელობის შესახებ.
- წელიწადში ორჯერ (აქტიური ტურისტული სეზონის დაწყებამდე და დასრულების შემდგომ) განხორციელდება დაცული ტერიტორიების მგრძნობიარე მონაკვეთების მასშტაბური დასუფთავება და ნარჩენების შეგროვება. დასუფთავების აქციაში ჩართული იქნებიან მოხალისეები (მოსწავლეები, სტუდენტები და სხვა);
- ადმინისტრაციულ შენობაში წარმოქმნილი მცირე რაოდენობით სახიფათო ნარჩენების შეგროვების პროცესში გათვალისწინებული იქნება შემდეგი საკითხები:

- ნარჩენების შესაგროვებელი კონტეინერი განთავსდება დახურულ შენობაში, მაქსიმალურად იზოლირებულ ოთახში;
- სახიფათო ნარჩენების შეფუთვა და კონტეინერი აღინიშნება შესაბამისი აღმნიშვნელი ნიშნით (ეტიკეტით);
- აკრძალულია ერთმანეთთან შეუთავსებელი ნარჩენების მოთავსება ერთსა და იმავე კონტეინერში;
- აკრძალული იქნება ნარჩენების ხელით ჩაწნეხა;
- ვიზიტორთა ცენტრის შენობაში გამჭირვალე სადემონსტრაციო ყუთის მოწყობის შემთხვევაში ნარჩენები განთავსებული იქნება სექციებად. აღნიშნულ ყუთში განთავსდება მხოლოდ შერეული ბატარეები და ხელსაწყოები. აკრძალული იქნება აღნიშნულ ყუთში ლუმინესცენტური ნარჩენების ან სხვა ვერცხლისწყლის შემცველი ნარჩენების განთავსება.

9.3 ნარჩენების ტრანსპორტირების პირობები

როგორც ზემოთ აღინიშნა, სეპარირებულად შეგროვებული ნარჩენების ტრანსპორტირება შესაძლოა განხორციელდეს ორი გზით:

1. სეპარირებული ნარჩენების ტრანსპორტირება ნარჩენების მიღება-გადამუშავებაზე პასუხისმგებელი კონტრაქტორების მიერ;
2. სეპარირებული ნარჩენების ტრანსპორტირება საბოლოო განთავსების/აღდგენის ადგილებამდე საკუთარი ძალებით (საკუთარი სატრანსპორტო საშუალებებით).

ნარჩენების ტრანსპორტირების მეთოდი მნიშვნელოვნად დამოკიდებულია ნარჩენების გადამამუშავებელი ობიექტების ადგილმდებარეობაზე და მათ მოთხოვნებზე.

იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია, ნარჩენების საკუთარი ძალებით ტრანსპორტირების პროცესში გაატარებს შესაბამის ღონისძიებებს, მათ შორის:

- ნარჩენების ტრანსპორტირებისათვის განკუთვნილი ავტოსატრანსპორტო საშუალება იქნება ტექნიკურად გამართული. მისი აღჭურვილობა და კომპლექტაცია უნდა შეესაბამებოდეს გადასატანი ნარჩენების სახეობას. გამორიცხული უნდა იყოს ნარჩენების ქარით გაფანტვა ან ნალექების ნარჩენებზე ზემოქმედება;
- სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირებისათვის განკუთვნილ ავტოსატრანსპორტო საშუალებებს ექნებათ შესაბამისი აღმნიშვნელი ნიშანი;
- თავიდან იქნება აცილებული ერთმანეთთან შეუთავსებელი ნარჩენების ტრანსპორტირება;
- ნარჩენების გადამზიდველი ვალდებულია სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირების განხორციელებამდე მიიღოს ნარჩენების ტრანსპორტირებისათვის სატრანსპორტო საშუალების დაშვების მოწმობა, ხოლო სატრანსპორტო საშუალების მძღოლი ვალდებულია სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირებისას თან იქონიოს აღნიშნული მოწმობა;
- სახიფათო ნარჩენების გადამზიდველი ვალდებულია, სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირებისას თან იქონიოს სახიფათო ნარჩენების საინფორმაციო ფურცელი და სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირების ფორმა (სახიფათო ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების სპეციალური მოთხოვნების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის შესაბამისად).

9.4 ნარჩენების საბოლოო განთავსება ან აღდგენა

ნარჩენების მართვის პროცესის ბოლო ეტაპს მათი განთავსება (D) ან აღდგენა (R) წარმოადგენს. განსახილველ დაცულ ტერიტორიებზე წარმოქმნილი ნარჩენების მართვის პროცესში შემოთავაზებულია ორივე ღონისძიება. საწყის ეტაპზე უმეტესი სახეობის ნარჩენისთვის

პრიორიტეტულად ჩაითვალა განთავსების ოპერაციები, რათა მოკლე პერიოდში მოხდეს არსებული პრობლემების გამოსწორება - დაცული ტერიტორიების ფარგლებში ნარჩენების უსისტემო გავრცელების მაქსიმალური პრევენცია. შემდგომ ეტაპებზე, პრიორიტეტი ენიჭება აღდგენის ღონისძიებებს, რაც საუკეთესო გარემოსდაცვითი პრაქტიკაა. მნიშვნელოვანია, რომ აღდგენის ღონისძიებების პრიორიტეტიზაცია ნარჩენების სეპარირებული შეგროვების პრაქტიკის დანერგვა-გაუმჯობესების პარალელურად მოხდეს.

ცხრილში 9.4.1. წარმოდგენილია ინფორმაცია ნარჩენების საბოლოო განთავსება-აღდგენის შემოთავაზებული ღონისძიებების შესახებ, ნარჩენების სახეობების მიხედვით.

ცხრილი 9.4.1. იმერეთის მღვიმეები ბუნების ძეგლების ადმინისტრაციის მართვას დაქვემდებარებული დაცული ტერიტორიების ფარგლებში წარმოქმნილი ნარჩენების განთავსების და აღდგენის ღონისძიებები

ნარჩენის კოდი	ნარჩენის დასახელება	სახიფათო (დიახ/არა)	სახიფათოობის მახასიათებელი	განთავსების/აღდგენის ოპერაციები	
				განთავსების/აღდგენის კოდი	განმარტება
20 01 01	ქაღალდი და მუყაო	არა	-	R 5	გადაეცემა კონტრაქტორს შემდგომი აღდგენის მიზნით /ი/მ ზაზა ბოხუა
20 01 02	მინა	არა	-	D1. პერსპექტივაში R 5	მუნიციპალური სამსახურების მიერ ტრანსპორტირდება და განთავსდება საყოფაცხოვრებო ნარჩენების პოლიგონზე. პერსპექტივაში გადაეცემა კონტრაქტორს შემდგომი აღდგენის მიზნით
20 01 03	მცირე ზომის პლასტმასის ნარჩენი	არა	-	R 5	გადაეცემა კონტრაქტორს შემდგომი აღდგენის მიზნით / ი.მ. დავით ფხაკაძე
20 01 05	მცირე ზომის ლითონის ნაწარმი	არა	-	R 4	გადაეცემა კონტრაქტორს შემდგომი აღდგენის მიზნით / შპს „ჯითიეი ჯგუფი“, ან ჯართის მიმღები პუნქტები
20 01 08	სამზარეულოს ორგანული ნარჩენები	არა	-	R 3	გადაეცემა კონტრაქტორს შემდგომი აღდგენის მიზნით
20 01 32	მედიკამენტები	არა	-	D 1	მუნიციპალური სამსახურების მიერ ტრანსპორტირდება და განთავსდება საყოფაცხოვრებო ნარჩენების პოლიგონზე
20 02 01	კომპოსტირებადი ნარჩენები (ადმინისტრაციული შენობის ეზოს დასუფთავების პროცესში წარმოქმნილი „მწვანე“ ნარჩენები)	არა	-	R 3	კომპოსტირება ადგილზე
20 03 01	შერეული მუნიციპალური ნარჩენები	არა	-	D 1	მუნიციპალური სამსახურების მიერ ტრანსპორტირდება და განთავსდება საყოფაცხოვრებო ნარჩენების პოლიგონზე
20 01 27*	საღებავები, მელნები, წებოვანი და რეზინის, რომლების შეიცავს საშიში ქიმიურ ნივთიერებებს;	დიახ	H 5	D 10 ან R 9	გადაეცემა სახიფათო ნარჩენების მართვაზე შესაბამისი ნებართვის მქონე კონტრაქტორს, რომელიც უზრუნველყოფს: • ნარჩენის ინსინერაციას/ /შპს „მედიკალ ტექნოლოჯი“ • ან • ნარჩენის აღდგენას / შპს სანიტარი
20 01 33*	20 01 33* - შერეული ბატარეები და	დიახ	H 5	R 4	გადაეცემა სახიფათო ნარჩენების მართვაზე შესაბამისი

	აკუმულატორები				ნებართვის მქონე კონტრაქტორს, რომელიც უზრუნველყოფს აღდგენას / შპს იგატუ
20 01 35*	წუნდებული ხელსაწყოები	დიახ	H 4, H 5	R 4	გადაეცემა სახიფათო ნარჩენების მართვაზე შესაბამისი ნებართვის მქონე კონტრაქტორს, რომელიც უზრუნველყოფს აღდგენას / შპს იგატუ
15 02 02*	ნავთობპროდუქტებით დაბინძურებული ქსოვილები (საწმენდი ნაჭრები და დამცავი ტანისამოსი)	დიახ	H 15	D 10	გადაეცემა სახიფათო ნარჩენების მართვაზე შესაბამისი ნებართვის მქონე კონტრაქტორს, რომელიც უზრუნველყოფს ნარჩენის ინსინერაციას / /შპს „მედიკალ ტექნოლოჯი“, შპს „სანიტარი“
17 09 03*	სამშენებლო და ნგრევის შედეგად მიღებული ნარჩენები (მათ შორის შერეული ნარჩენები), რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს;	დიახ	H 5, H 7	D 10 (პერსპექტივაში - D 1)	გადაეცემა სახიფათო ნარჩენების მართვაზე შესაბამისი ნებართვის მქონე ორგანიზაციას, რომელიც უზრუნველყოფს ნარჩენის ინსინერაციას. პერსპექტივაში, ქვეყანაში სახიფათო ნარჩენების პოლიგონის მოწყობის შემთხვევაში ექვემდებარება ნაგავსაყრელზე განთავსებას. ***(ნარჩენის საბოლოო განთავსება-აღდგენის ვალდებულება ექნება კონტრაქტორს)***
17 09 04	შერეული სამშენებლო და ნგრევის შედეგად მიღებული ნარჩენები	არა	-	D 1	რეგიონში მოქმედ სამშენებლო ნარჩენების ნაგავსაყრელზე. ***(ნარჩენის საბოლოო განთავსება-აღდგენის ვალდებულება ექნება კონტრაქტორს)***

- ი/მ ზაზა ბოხუა - ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის გაცემის თარიღი 29.07.2019 და N 2-719
- ი.მ დავით ფხაკაძე- - ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის გაცემის თარიღი 07.07.2021 და N 2-1025;
- შპს „ჯითიეი ჯგუფი“ – გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების დამტკიცების ბრძანების №2-1117 (21.11.2019);
- შპს „იგატუ“ - გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების დამტკიცების ბრძანების №2-50 (21.01.2020);
- შპს „მედიკალ ტექნოლოჯი“ - გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების დამტკიცების ბრძანების №2-714 (26.07.2019) და №2-1261 (31.12.2020);
- შპს „სანიტარი“ - გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების დამტკიცების ბრძანების №2-153 (20.02.2020) და №2-351 (16.05.2018).

9.5 მოთხოვნები კონტეინერების შერჩევასა და განთავსებასთან დაკავშირებით

როგორც ზემოთ აღინიშნა, ერთ-ერთ მთავარ გამოწვევას წარმოადგენს განსახილველი დაცული ტერიტორიების საზღვრების მომიჯნავედ მუნიციპალური კონტეინერების არასაკმარისი რაოდენობა ან არასათანადო ადგილმდებარეობა, ასევე როგორც მათი დაცლის არასაკმარისი პერიოდულობა. წყალტუბოს, თერჯოლის, ქუთაისის და ტყიბულის მუნიციპალიტეტების შესაბამის სამსახურებთან მჭიდრო კომუნიკაციის გზით საჭიროა მუნიციპალური კონტეინერების განთავსების ადგილების სათანადო შერჩევა-კორექტირება. ამავე დროს, დაცული ტერიტორიების საზღვრებთან განსათავსებელი კონტეინერები, ადგილმდებარეობის მგრძნობიარობიდან გამომდინარე, ბიომრავალფეროვნების უსაფრთხოების დამატებით კრიტერიუმებს უნდა აკმაყოფილებდეს.

კონტეინერების შერჩევა და განთავსება უნდა განხორციელდეს შემდეგი კრიტერიუმების გათვალისწინებით:

მუნიციპალური კონტეინერები შერეული საყოფაცხოვრებო ნარჩენების შეგროვების მიზნით:

- მუნიციპალური კონტეინერები უნდა იყოს სტანდარტული დიზაინის და გამძლე - მიზანშეწონილია ყველგან ერთი სტანდარტული დიზაინის კონტეინერების დადგმა;
- კონტეინერი უნდა შეესაბამებოდეს ნარჩენების შემგროვებელი ავტომანქანის ჩატვირთვის მექანიზმს;
- კონტეინერები განთავსებული უნდა იყოს აქტიური სარგებლობის უბნებთან მაქსიმალურად ახლოს (განსაკუთრებით, ბუნების ძეგლების შესასვლელებთან), ვიზიტორებისთვის ხელმისაწვდომ ტერიტორიებზე. ამასთანავე, კონტეინერები ორგანულად უნდა ერწყმოდეს გარემოს და არ უნდა არღვევდეს ესთეტიურ ხედს;
- კონტეინერების განთავსება უნდა მოხდეს სწორი რელიეფის პირობებში, მცენარეული საფარისგან მაქსიმალურად თავისუფალ უბანზე;
- კონტეინერები მაქსიმალურად დაცული უნდა იყოს გარეშე ფაქტორებისგან (მათ შორის, ამინდის გავლენისგან);
- დაცული ტერიტორიების სიახლოვეს განთავსებული კონტეინერების ტექნიკური მდგომარეობა, ასევე, მათი რაოდენობა უნდა მოწმდებოდეს წელიწადში ორჯერ, აქტიური ტურისტული სეზონის დაწყებამდე და დასრულების შემდგომ.

ადმინისტრაციის კონტეინერები სეპარირებული ნარჩენების შეგროვების მიზნით:

- კონტეინერების განთავსება ვიზიტორებისთვის (მათ შორის, ბავშვებისთვის) ხელმისაწვდომ ადგილებში;
- კონტეინერები კარგად უნდა იყოს ეტიკეტირებული (ნათლად უნდა იყოს მითითებული რა ტიპის ნარჩენების განთავსება უნდა მოხდეს კონკრეტულ კონტეინერში), კონტეინერში ნარჩენების სათანადო ფრაქციის სწორედ განთავსების პროცესის ხელშეწყობის მიზნით;
- კონტეინერების განთავსება და დიზაინი არ უნდა არღვევდეს ადგილმდებარეობის ვიზუალურ-ლანდშაფტურ გარემოს;
- კონტეინერები მაქსიმალურად დაცული უნდა იყოს გარეშე ფაქტორებისგან (მათ შორის, ამინდის და ცხოველების გავლენისგან). ამავე დროს, კონტეინერების დიზაინი მისი ადვილად დაცლის საშუალებას უნდა იძლეოდეს;
- კონტეინერების ტექნიკური მდგომარეობა, ასევე, მათი რაოდენობა უნდა მოწმდებოდეს მინიმუმ წელიწადში ორჯერ, აქტიური ტურისტული სეზონის დაწყებამდე და დასრულების შემდგომ.

მუნიციპალური კონტეინერების და დაცული ტერიტორიების ფარგლებში გათვალისწინებული სეპარირებული ნარჩენების შესაგროვებელი კონტეინერების მაგალითები იხ. სურათებზე 9.5.1.

სურათები 9.5.1. ნარჩენების შესაგროვებელი კონტეინერების მაგალითები

მუნიციპალური კონტეინერები:

სეპარირებული შეგროვების კონტეინერები:

9.6 საინფორმაციო ნიშნები

დღეისათვის ერთ-ერთ გამოწვევას საინფორმაციო ნიშნების ნაკლებობა წარმოადგენს. ეფექტიანად ბრენდირებული და ოპტიმალურ ადგილებზე განთავსებული საინფორმაციო ნიშნები დაცული ტერიტორიების ფარგლებში ნარჩენების უსისტემო გავრცელების პრევენციის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ბერკეტია.

იმერეთის მღვიმეების პოპულარობის გათვალისწინებით, მიზანშეწონილად მიგვაჩნია ვიზიტორთა ცენტრებში დაიდგეს ნარჩენების დაშლის პერიოდის ამსახველი სტენდი, რომელსაც საგანმანათლებლო და შემეცნებითი ხასიათი ექნება.

საინფორმაციო ნიშნების განთავსება-განახლების პროცესში ძირითად სამიზნე ობიექტებს წარმოადგენს:

- დაცული ტერიტორიების საზღვრისპირა დასახლებების მაცხოვრებლები;
- ვიზიტორები.

მაქსიმალური ეფექტის მისაღწევად მნიშვნელოვანია, რომ საინფორმაციო ნიშნების ბრენდირება და განთავსება შესაბამის სამიზნე ობიექტებზე იყოს აქცენტირებული. ცხრილში 9.6.1. წარმოდგენილია ინფორმაცია დაცული ტერიტორიების საზღვრებში და საზღვრისპირა ადგილებში საინფორმაციო ნიშნების ეფექტიანი განაწილების შესახებ.

ცხრილი 9.6.1.

ადგილმდებარეობა	საინფორმაციო ნიშნების შინაარსი
დაცული ტერიტორიების საზღვრისპირა დასახლებები	მითითება დაცულ ტერიტორიებში მოქცევის წესებზე, ასევე, ნარჩენებით გარემოს დაბინძურებაზე ქვეყანაში მოქმედ საკანონმდებლო სანქციებზე. ნიშნები, საჭიროებისამებრ, წარმოდგენილი უნდა იყოს, ასევე, უცხოურ ენაზე
ვიზიტორთა ცენტრები	• მითითება დაცულ ტერიტორიებში მოქცევის წესებზე, ასევე, ნარჩენებით გარემოს დაბინძურებაზე ქვეყანაში მოქმედ საკანონმდებლო სანქციებზე; • საინფორმაციო ნიშნები ნარჩენების სეპარირებულ შეგროვებასთან დაკავშირებით; • ნარჩენების სეპარირებული შეგროვების უბანზე საინფორმაციო დაფის განთავსება, სადაც მოცემული იქნება: ○ დაცული ტერიტორიების რუკა ნარჩენების შესაგროვებელი კონტეინერების დატანით; ○ საინფორმაციო დაფა ნარჩენების დაშლის პერიოდების შესახებ (მაგალითი იხ. სურათზე 9.6.1.).;
კომპოსტირების უბნები	ინფორმაცია კომპოსტირების წესების შესახებ, მათ შორის, კომპოსტირებას დაქვემდებარებული ნარჩენების ჩამონათვალი და იმ ნარჩენების ჩამონათვალი, რომელიც კომპოსტირებას არ ექვემდებარება.
ტურისტულად აქტიური ლოკაციები, მათ შორის: დაცული ტერიტორიების შესასვლელები, საპიკნიკე და საცურაო ადგილები და სხვა.	• მითითება დაცულ ტერიტორიებში მოქცევის წესებზე, ასევე, ნარჩენებით გარემოს დაბინძურებაზე ქვეყანაში მოქმედ საკანონმდებლო სანქციებზე; • მითითება აღნიშნულ ლოკაციასთან არსებულ უახლოეს მუნიციპალურ კონტეინერებთან დაკავშირებით; • საინფორმაციო ნიშნები ნარჩენების სეპარირებულ შეგროვებასთან დაკავშირებით; • მითითება „გამოგაქვს ის რაც შეგაქვს“ პრინციპთან დაკავშირებით; • კარგი პრაქტიკაა ცალკეულ ლოკაციებზე კარიკატურების, სახალისო ლექსების და ფრაზების განთავსება (მაგალითები იხ. სურათებზე 9.6.2.).

გარდა ამისა, სეპარირებული ნარჩენების შეგროვების კონტეინერებს უნდა ჰქონდეთ სათანადო აღნიშვნა და წარწერა მასში განსათავსებელი ნარჩენების სახეობებთან დაკავშირფებით.

სურათი 9.6.1. საინფორმაციო დაფის მაგალითი ნარჩენების დაშლის პერიოდების შესახებ

სურათები 9.6.2. ნიშნებზე კარიკატურების და სახალისო ლექსების ასახვა

9.7 კომპოსტირება

განსახილველ დაცულ ტერიტორიებზე წარმოქმნილი გარკვეული სახის ნარჩენების საბოლოო მართვის ერთ-ერთ მეთოდად შემოთავაზებულია ადგილზე აღდგენა - კომპოსტირება, რაც შესაბამისობაშია კოდექსით განსაზღვრულ „სიახლოვის პრინციპთან“.

კომპოსტირება ეს არის ბიოლოგიური პროცესი, რომელიც მიმდინარეობს ორგანული ნარჩენების, მიკროორგანიზმების, ტენისა და ჟანგბადის ურთიერთზემოქმედების შედეგად და რომლის საშუალებითაც მყარი ორგანული ნარჩენები გარდაიქმნება ჰუმუსის მსგავს

პროდუქტად – კომპოსტად, რომელიც შავი, ფხვიერი მიწის სუნის მქონე ორგანულ მასას წარმოადგენს.

განსახილველი დაცული ტერიტორიებისთვის შემოთავაზებულია კომპოსტირების ეტაპობრივი მეთოდის დანერგვა, რაც სინქრონულად, ნარჩენების სეპარირებული შეგროვების მეთოდის ეტაპობრივ დანერგვასთან ერთად უნდა განხორციელდეს:

- საწყის ეტაპზე კომპოსტირების პროგამის დანერგვა შემოთავაზებულია პრომეთეს მღვიმეს ვიზიტორთა ცენტრთან ან სათაფლიის საგანმანათლებლო მოედანთან. კომპოსტირების მეთოდის დანერგვას ექნება არამარტო ნარჩენების შემცირებისა და რესურსად გამოყენების მიზანი, არამედ იგი ვიზიტორებისათვის საგანმანათლებლო ხასიათის ღონისძიებასაც წარმოადგენს. კომპოსტირების ყუთი - ეს არის ქარხნული წარმოების მცირე ზომის ყუთები. შესაძლებელია მოეწყოს მარტივი კონსტრუქციის ფარდულის ტიპის ნაგებობის სახით (მაგალითი იხ. სურათზე 9.7.2.);
- შემდგომში, შემოთავაზებულია იგივე ლოკაციაზე კომპოსტირების უბნის მოწყობა (მაგალითი იხ. სურათებზე 9.7.1.).

სურათი 9.7.1. კომპოსტირების უბნის მაგალითი (ვიზიტორთა ცენტრის შენობასთან)

9.7.2. კომპოსტირების ყუთების მაგალითი

კომპოსტირების უბნების მოწყობის და შემდგომი ოპერირების პროცესში გასათვალისწინებელია შემდეგი საკითხები:

- კომპოსტირების უბნისთვის უნდა შეირჩეს მზისგან და გამჭოლი ქარისაგან დაცული ადგილი;
- კომპოსტირების უბანი უნდა მოეწყოს ამაღლებულ, ზედაპირული ჩამონადენისგან დაცულ ადგილზე. უნდა იყოს დრენირების კარგი საშუალება, რათა კომპოსტში წყალი არ დაგროვდეს , რაც გამოიწვევს დაშლის პროცესის შენელებას;
- უბანი უნდა მოეწყოს შენობიდან მინიმუმ 3 მეტრისა და სასმელი წყლის ჭებისაგან/ზედაპირულიწ ყლის ობიექტებიდან მინიმუმ 20 მეტრის დაშორებით;

- კომპოსტირების ადგილი ისე უნდა შეირჩეს, რომ უარყოფით გავლენას არ ახდენდეს ეროვნული პარკის ესთეტიურ მხარეზე;
- თავისუფალი უნდა იყოს უბანთან მისასვლელი გზა, რათა არ შეფერხდეს ახალი საკომპოსტე მასალის დამატება ან წარმოქმნილი ორგანული მასალის გამოტანა;
- გათვალისწინებული უნდა იყოს უბნის წყლით მომარაგების შესაძლებლობა;
- უზრუნველყოფილი უნდა იყოს კომპოსტირების უბნის მაქსიმალური დაცვა გარეშე ფაქტორების ზეგავლენისგან (მათ შორის, ამინდი, ცხოველები და სხვა). საკითხს განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს ეკოტურისტულ ლოკაციებზე კომპოსტირების ყუთების განთავსების შემთხვევაში. შესაძლებელია გამოყენებული იყოს დაცვის დამატებითი ღონისძიებები (მაგ. ყუთების განთავსება ლითონბადის მქონე შემოღობვაში და ა.შ.);
- მნიშვნელოვანია, რომ პარკის პერსონალმა გაიაროს კომპოსტირების შესახებ სწავლება, რათა შეძლოს კომპოსტირების პროცესის ეფექტიანად ოპერირება. ამასთან, მნიშვნელოვანია კომპოსტირების პროცესის ხარისხის კონტროლი მაღალი ხარისხის კომპოსტის მისაღებად;
- ყველა საკომპოსტე უბანზე განთავსებული უნდა იყოს ინსტრუქცია, მათ შორის ინფორმაცია კომპოსტირების პროცესის და კომპოსტირებისთვის ვარგისი ნარჩენების შესახებ. საგანმანათლებლო მიზნებისთვის წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია კომპოსტირების მნიშვნელობის და პარკის ტერიტორიაზე კომპოსტის შემდგომი გამოყენების პრაქტიკის შესახებ;
- კომპოსტი შეიძლება გამოყენებულ იქნას როგორც ადმინისტრაციული შენობის ტერიტორიაზე გამწვანების ან ტერიტორიის მომსახურების მიზნით. ასევე, პარკის ტერიტორიაზე არსებული გზების მიმდებარედ განლაგებული ჭრაგავლილი ტერიტორიების დაცვისა და აღდგენის სამუშაოებისათვის.

9.8 ეკოგანათლება და ცნობიერების ამაღლების პროგრამები

იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაციის მართვას დაქვემდებარებულ დაცულ ტერიტორიებზე ნარჩენების მართვის პროცესის მნიშვნელოვანი შემადგენელი კომპონენტი უნდა იყოს მომსახურე პერსონალის, ვიზიტორების და მიმდებარე მოსახლეობის განათლება და ინფორმირებულობის მაღალი დონის უზრუნველყოფა. ცნობიერების ამაღლების და საგანმანათლებო პროგრამამ უნდა მოიცვას შემდეგი საკითხები:

- ადმინისტრაციის თანამშრომლების შესაძლებლობების გაძლიერება ნარჩენების მართვის საკითხებზე, მიზანმიმართული სწავლებების და განხილვის გზით. ამ თვალსაზრისით რეკომენდებულია, რომ ადმინისტრაციის მინიმუმ ერთ თანამშრომელს გავლილი ჰქონდეს შესაბამისი ტრენინგი ნარჩენების მართვის სფეროში და ფლობდეს შესაბამის სერთიფიკატს. ტრენინგების ფარგლებში უნდა მიიღონ ცოდნა შემდეგ საკითხებზე:
    - ნარჩენების ტიპების/სახეობების შესახებ;
    - ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებულ საკანონმდებლო მოთხოვნების შესახებ;
    - ნარჩენების მართვის ეროვნული სამოქმედო გეგმის შესახებ;
    - მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმის შესახებ;
    - სახიფათო და არასახიფათო ნარჩენების მართვის პროცესის საკანონმდებლო მოთოვნების შესახებ და ა.შ.

კოდექსის მოთხოვნების შესაბამისად, აღნიშნული პერსონალის ძირითადი მოვალეობები უნდა იყოს:

- ნარჩენების მართვის გეგმის განახლება-კორექტირების საჭიროების დადგენა;
- ნარჩენების მართვის გეგმის განხორციელების ორგანიზება;
- ნარჩენების მართვის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნების შესრულებაზე შიდა კონტროლის განხორციელება.

- ვიზიტორების ინფორმირება ნარჩენების მართვის საკითხებზე დაცული ტერიტორიების დათვალიერებამდე. მათთვის საინფორმაციო ბროშურების დარიგება, სადაც მითითებული იქნება ნარჩენების გამოსატანი მარშრუტები და მუნიციპალური კონტეინერების ადგილმდებარეობა;
- ვიზიტორების ჩართვა დაცულ ტერიტორიაზე დანერგილი ნარჩენების მართვის პროცესის სხვადასხვა ეტაპებზე, მათ შორის, ვიზიტორთა ცენტრის შენობასთან გათვალისწინებული კომპოსტირების ყუთის/უბნის ფარგლებში მიმდინარე პროცესებში;
- დაცულ ტერიტორიებზე საგანმანათლებლო სპეციალური ტურების ორგანიზება თემების, სკოლების და მოსახლეობისათვის (წელიწადში მინიმუმ ერთხელ).
- აქტიური ეკოტურისტული სეზონის დაწყებამდე დაბინძურების მაღალი რისკების მქონე ლოკაციების სიახლოვეს არსებულ დასახლებებში, საგანმანათლებლო დაწესებულებებში, კერძო ობიექტებში შესაბამისი საინფორმაციო ბროშურების დარიგება;
- ნარჩენების მართვის საკითხებთან დაკავშირებული ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების და დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ვებ-გვერდებზე;
- დასუფთავების აქციების ორგანიზება, ფართო საზოგადოების წარმომადგენლების, მოხალისეების მონაწილეობით, აქტიური ტურისტული სეზონის დაწყებამდე და დასრულების შემდგომ. დასუფთავების აქციების ძირითად სამიზნე ლოკაციებს ზემოთ აღნიშნული, დაბინძურების მაღალი რისკის მქონე უბნები წარმოადგენს.

9.9 მუნიციპალიტეტებთან თანამშრომლობა ნარჩენების მართვის პროცესში

ნარჩენების მართვის პროცესში მუნიციპალიტეტებთან თანამშრომლობას განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს. მათ შორის მნიშვნელოვანია კოორდინაცია მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვებისა და განთავსების პროგრამებთან. ნარჩენების მართვის პროცესში მუნიციპალიტეტთან თანამშრომლობა მოიცავს შემდეგ საკითხებს:

- **მონაწილეობა მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმების შემუშავება-განახლების პროცესში:** ადმინისტრაციამ უნდა შეიტანოს თავისი წვლილი წყალტუბოს, თერჯოლის, ტყიბულის და ქუთაისის მუნიციპალიტეტების ნარჩენების მართვის გეგმების შემუშავებაში. მნიშვნელოვანია, რომ წინამდებარე ნარჩენების მართვის გეგმა ინტეგრირებული იყოს მუნიციპალურ პროგრამებში. განსაკუთრებულ ყურადღებას საჭიროებს შემდეგი საკითხები:
  - პრობლემის გადაჭრის გზების მოძიება დაცული ტერიტორიების მომიჯნავე იმ დასახლებულ პუნქტებისთვის, სადაც არ ხორციელდება მუნიციპალური მომსახურება.
    - ✓ შესაძლებელია შეთავაზებული იყოს ფინანსური თანამონაწილეობა (გრანტების ფარგლებში) ან საკუთარი რესურსების (ადამიანური და სატრანსპორტო) გაზიარების პრაქტიკა, დაბინძურების მაღალი რისკის სოფლებში საყოფაცხოვრებო ნარჩენების კონტეინერების მოწყობის და ნარჩენების პერიოდული გამოტანის მიზნით.
    - ✓ დაბინძურების მაღალი რისკის მქონე ლოკაციებზე ასევე შესაძლებელია შეთავაზებული იყოს ე.წ. „ზარის პრინციპი“-ს დანერგვა, რაც გულისხმობს მოთხოვნით სპეც-მანქანის გამოძახებას და შეგროვილი ნარჩენების გამოტანას;
    - ✓ ერთ-ერთი ვარიანტია დასაქმების ადგილობრივი პროგრამების ეფექტიანი გამოყენება, რომლის ფარგლებშიც მოხდება განსახილველ ტერიტორიაზე სოციალურად დაუცველი სტატუსის მქონე ადგილობრივი მოსახლეობის ჩართვა ნარჩენების გამოტანის პროცესში.

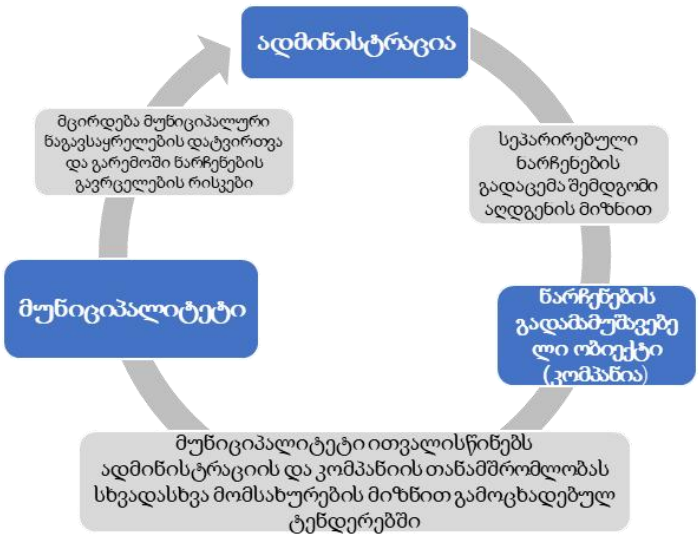
ეს საკითხი დაზუსტებული უნდა იყოს წყალტუბოს, თერჯოლის, ტყიბულის და ქუთაისის მუნიციპალიტეტების ნარჩენების მართვის გეგმაში, რომლის შემუშავება-განახლების პროცესში აქტიურად უნდა მონაწილეობდეს იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია. წყალტუბოს, თერჯოლის, ტყიბულის და ქუთაისის მუნიციპალიტეტების ნარჩენების მართვის გეგმაში უნდა დაზუსტდეს შემოთავაზებული ალტერნატივებიდან

რომელი ვარიანტი იქნება უფრო ეფექტიანი და ამავე დროს ფინანსური თვალსაზრისით მისაღები.

- ჩართულობა დაცული ტერიტორიების მომიჯნავე სოფლებში მუნიციპალური კონტეინერების ოპტიმალური განლაგების და რაოდენობების განსაზღვრის პროცესში. მნიშვნელოვანია, რომ კონტეინერების განლაგების და რაოდენობების განსაზღვრისას გათვალისწინებული იყოს ვიზიტორების გადაადგილების ძირითადი მარშრუტები სეზონურ ჭრილში;
- ჩართულობა დაცული ტერიტორიების მომიჯნავე სოფლებში მუნიციპალური კონტეინერების ოპტიმალური დიზაინის შერჩევის პროცესში. ზოგიერთ უბანზე შესაძლებელია საჭირო იყოს დამატებითი უსაფრთხოების ზომების მიღება გარეშე ფაქტორების ზემოქმედების და ნარჩენების უსისტემო გავრცელების პრევენციის მიზნით;
- ჩართულობა მუნიციპალური კონტეინერების განტვირთვის პერიოდულობის განსაზღვრის პროცესში. გათვალისწინებული უნდა იყოს ვიზიტორების გადაადგილების ძირითადი მარშრუტები და ტურისტული სეზონურობა;

- **კოორდინაცია ეკოგანათლების და ცნობიერების ამაღლების პროგრამების ფარგლებში:** ადმინისტრაციასა და მუნიციპალიტეტებს შორის შესაძლებელია უზრუნველყოფილ იქნას მკაფიო შეხების წერტილები ეკოგანათლების და ცნობიერების ამაღლების პროგრამების ფარლებში. შესაძლებელია დაიგეგმოს და განხორციელდეს ერთობლივი საგანმანათლებლო ტერინინგები დაცული ტერიტორიების მომიჯნავედ არსებულ საგანმანათლებლო დაწესებულებებში. ხელი შეეწყოს შესაბამისი ბროშურების გავრცელებას. ასევე მნიშვნელოვანია მჭიდრო კოორდინაცია და თანამშრომლობა პერიოდული დასუფთავების აქციების ფარგლებში.
- **კოორდინაცია ნარჩენების აღდგენის პროცესში.** პერსპექტივაში შესაძლებელია შეიკრას ძალზედ სასარგებლო და ეფექტიანი ჯაჭვი ადმინისტრაციას, მუნიციპალიტეტებსა და რეგიონში მოქმედ ნარჩენების გადამამუშავებელ ობიექტებს შორის. საკითხთან დაკავშირებით საჭიროა ეფექტიანი კომუნიკაცია მუნიციპალურ შესაბამის სამსახურებთან, რომ უზრუნველყოფილი იყოს ასეთი ობიექტების მხარდაჭერა. თანამშრომლობის მიახლოებითი მაგალითი მოცემულია დიაგრამაზე 9.9.1.

დიაგრამა 9.9.1.

9.10 ადამიანური და ტექნიკური რესურსი

ადგილზე ჩატარებული სიტუაციური ანალიზის მიხედვით (მათ შორის, ბუნების ძეგლების ადმინისტრაციის თანამშრომლების გამოკითხვის შედეგებით) დღეისათვის ნარჩენების მართვის პროცესის გაუმჯობესებისათვის ადმინისტრაციას არ ესაჭიროება დამატებითი ადამიანური რესურსი. რაც შეეხება ტექნიკურ აღჭურვილობას - ადმინისტრაციის დაქვემდებარებაში არსებულ დაცულ ტერიტორიებზე გადაადგილება ხდება საფეხმავლო ბილიკებით, შესაბამისად, საწყის ეტაპებზე, ნარჩენების მართვის პროცესის გაუმჯობესებისათვის, დამატებითი ტექნიკური რესურსის საჭიოება არ დგას.

შემდგომში, ნარჩენების სეპარირებული შეგროვების და ადგილზე კომპოსტირების პროცესის დანერგვა-დახვეწის პარალელურად, საჭირო იქნება პერსონალის დამატება, რომლის ძირითადი კომპეტენცია ნარჩენების მართვის პროცესს მოიცავს. ასევე, საჭირო იქნება შესაბამისი ტექნიკური მონაცემების მქონე სატრანსპორტო საშუალების გამოყოფა, რომლის საშუალებით მოხდება ეკოტურისტული ლოკაციებიდან ან პერიოდული დასუფთავების აქციების ფარგლებში ნარჩენების გამოტანა.

10 ნარჩენების მართვის სამოქმედო გეგმა

მიზანი	ამოცანა	აქტივობა	განხორციელების პერიოდი, წელი[3]	აქტივობის ინდიკატორი	პასუხისმგებელი	მიახლოებითი ხარჯები		დაფინანსების წყარო
						ერთჯერადი ხარჯი, ლ	ხარჯი, ლ/წელ	
დაცულ ტერიტორიაზე ნარჩენების მართვის ისეთი მეცნიერების დანერგვა, რომელიც ეზრუნველყოფს დაცულ ტერიტორიაზე ნარჩენების წარმოქმნის შემცირებას, მათ უსაფრთხოდ შეგროვებასა და საბოლოო განთავსებას.	1. დაცული ტერიტორიების ფარგლებში ნარჩენების პრევენციის და შემცირების ეფექტიანი ღონისძიებების დანერგვა	1.1. ინფრასტრუქტურული პროექტებისთვის ინდივიდუალური ნარჩენების მართვის გეგმების შემუშავება და შეთანხმება ადმინისტრაციასთან. საკითხი ასახული უნდა იყოს მათთან გაფორმებულ ხელშეკრულებებში.	ხელშეკრულების გაფორმების ან განახლების პროცესში	ყოველ პროექტზე ინდივიდუალური ნარჩენების მართვის გეგმა	იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია/დაცული ტერიტორიების სააგენტო	-	-	-
		1.2. კონტრაქტორების/ ინვესტორების კონტროლი, მათი ინდივიდუალურ ნარჩენების მართვის გეგმების შესრულების მიმართულებით	წელიწადში ორჯერ და პროექტის დასრულების შემდგომ	კონტროლი საქმიანობის დაწყების და დასრულების პროცესში	იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია	-	-	-
		1.3. ვიზიტორთა ცენტრებში სხვადასხვა სახის ფასიანი მრავალჯერადი გამოყენების ინვენტარის შეთავაზება	2025-2026	ვიზიტორთა ცენტრებში, შესაბამის სტენდებზე წარმოდგენილია სხვადასხვა სახის ფასიანი მრავალჯერადი გამოყენების ინვენტარი, რაც ხელმისაწვდომია ვიზიტორებისთვის	იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია/დაცული ტერიტორიების სააგენტო	-	1000 (შესაძლებელია ფინანსური სარგებელი)	დაცული ტერიტორიების სააგენტო
		1.4. ადგილობრივი და ცენტრალიზებული შესყიდვების განხორციელება ე.წ. „მწვანე შესყიდვების“ პრინციპით (იხ. პარაგრაფი 9.1.).	2025-2026	ადმინისტრაციის ფარგლებში წარმოქმნილი ნარჩენების შემცირებული წილი. „მწვანე შესყიდვების“ პრინციპი ასახულია მომწოდებელ კონტრაქტორებთან გაფორმებულ ხელშეკრულებებში ან	დაცული ტერიტორიების სააგენტო	-	-	-

[3] გეგმა ცოცხალი დოკუმენტია და ცალკეული აქტივობების განხორციელების ვადები შესაძლებელია დაკორექტირდეს ადგილობრივი ადმინისტრაციის და დაცული ტერიტორიების სააგენტოს შეხედულებისამებრ, არსებული რესურსების გათვალისწინებით, რაც საჭიროებისამებრ დამატებით უნდა შეთანხმდეს შესაბამის დაინტერესებულ მხარეებთან.

				სატენდერო დოკუმენტაციებში				
	2. ნარჩენების შეგროვების ეფექტიანი ღონისძიებების დანერგვა	2.1. ეფექტიანი კომუნიკაცია წყალტუბოს, თერჯოლის, ტყიბულის და ქუთაისის მუნიციპალიტეტებთან, მათ შორის მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმების შემუშავება/განახლების პროცესში. (საჯარო განხილვებში მონაწილეობა და საკუთარი შენიშვნებისა და მოსაზრებების მიწოდება)	მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმების შემუშავება-განახლების პროცესში	მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმებში გათვალისწინებულია იმერეთის მღვიმეები დაცული ტერიტორიების ნარჩენების მართვის გეგმის ძირითადი პრინციპები. განხილვებში ადმინისტრაციის მონაწილეობა დასტურდება საჯარო განხილვის სხდომის ოქმებით	იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია/დაცული ტერიტორიების სააგენტო	-	-	-
		2.2. მუნიციპალური კონტეინერების განახლება. ოპტიმალური განლაგება. მათ შორის ნარჩენების შეგროვების დახვეწა იმერეთის მღვიმეები ბუნების ძეგლების მომიჯნავე დასახლებებში	უნდა გადაწყდეს მუნიციპალიტეტებთან კონსულტაციების საფუძველზე	ადმინისტრაციას აქვს ეფექტიანი კომუნიკაცია მუნიციპალიტეტების დასიფთაბენბის სამსახურებთან.	წყალტუბოს, თერჯოლის, ტყიბულის და ქუთაისის მუნიციპალიტეტების მერია, იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაციის ჩართულობით	-	-	-
		2.3. ადმინისტრაციის შენობასთან და ვიზიტორთა ცენტრებთან სეპარირებული შეგროვების პრაქტიკის დანერგვის მიზნით კონტეინერების და საინფორმაციო ნიშნების განახლება	2025-2026	ადმინისტრაციული შენობის ფარგლებში ნარჩენების შეგროვება ხდება ნაკადების მიხედვით	იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია/დაცული ტერიტორიების სააგენტო	5000	500	დაცული ტერიტორიების სააგენტო / დონორი ორგანიზაციები
		2.4. ნარჩენების წარმოქმნის მხრივ პრიორიტეტული ლოკაციების განსაზღვრა და ნარჩენების გამოტანის ეფექტიანი მარშრუტების შერჩევა;	2025 წლიდან აქტიური სეზონების დაწყებამდე	ადმინისტრაციას გააჩნია დაცული ტერიტორიების რუკა, სადაც მონიშნულია პრიორიტეტული ლოკაციები და ნარჩენების გამოტანის მარშრუტები	იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია	-	-	-
		2.5. მუნიციპალიტეტების შესაბამის სამსახურებთან	2025 წლიდან აქტიური სეზონების დაწყებამდე	არსებობს მუნიციპალიტეტების	იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების	-	-	-

		კომუნიკაცია პრიორიტეტულ ლოკაციებზე ნარჩენების შესაგროვებელი ურნების დამატება-განახლების მიზნით;		შესაბამის სამსახურებსა და ადმინისტრაციას შორის შეხვედრების ამსახველი ოქმები	ადმინისტრაცია, მუნიციპალიტეტების ჩართულობით			
		2.6. ნარჩენების შესაგროვებელი საკუთარი ინვენტარის შეფასება და საჭიროების მიხედვით პრიორიტეტულ ლოკაციებზე ნარჩენების შესაგროვებელი ურნების დამატება-განახლება-წესრიგში მოყვანა;	2025 წლიდან აქტიური სეზონების დაწყებამდე	პრიორიტეტულ ლოკაციებზე არსებობს საკმარისი რაოდენობის ურნები	იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია/დაცული ტერიტორიების სააგენტო	-	500	-
		2.7. ვიზიტორთა ცენტრებში დაინერგება ინფორმაციის მიწოდების პრაქტიკა ტურისტული ჯგუფებისთვის, შემდეგ საკითხებზე: პრინციპის „გამოგაქვს ის რაც შეგაქვს“ აუცილებლობის შესახებ; მუნიციპალური კონტეინერების ადგილმდებარეობების შესახებ; სეპარირებული შეგროვების პრაქტიკის და მნიშვნელობის შესახებ.	2025-2026	ვიზიტორთა ცენტრებში არსებობს შესაბამისი საპრეზენტაციო მასალა, ბროშურები და სხვა, რაც საჭიროა ვიზიტორებისთვის ნარჩენების მართვის არსებული პრაქტიკის და ამ პროცესებში მათი ვალდებულებების მაცნობის მიზნით.	იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია	-	-	-
		2.8. დაცული ტერიტორიების მგრძნობიარე მონაკვეთების მასშტაბური დასუფთავება და ნარჩენების შეგროვება. დასუფთავების აქციაში ჩართული იქნებიან მოხალისეები (მოსწავლეები, სტუდენტები და სხვა);	წელიწადში ორჯერ (აქტიური ტურისტული სეზონის დაწყებამდე და დასრულების შემდგომ)	წელიწადში ორჯერ	იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია მუნიციპალიტეტების ჩართულობით	-	2000	დაცული ტერიტორიების სააგენტო
		2.9. სახიფათო ნარჩენების განცალკევებით შეგროვების პრაქტიკის	2025-2026	ადმინისტრაციის შენობაში არსებობს სახიფათო ნარცენების	იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია	-	-	დაცული ტერიტორიების სააგენტო

		დანერგვა		შესაგროვებელი კუთხე				/დონორი ორგანიზაციები
	3. აღდგენის (კომპოსტირების) ეფექტიანი მეთოდის დანერგვა	3.1. კომპოსტირების მეთოდის და შესაბამისი საგანმანათლებლო პროგრამის დანერგვა პრომეთეს მღვიმის ვიზიტორთა ცენტრთან.	2025-2026	ადმინისტრაციის შენობასთან არსებობს კომპოსტირების ყუთი/უბანი, სადაც განთავსებულია საინფორმაციო დაფა, შესაბამისი ინსტრუქციით.	იმერეთის მღვიმეები ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია/დაცული ტერიტორიების სააგენტო	15000	500	დაცული ტერიტორიების სააგენტო /დონორი ორგანიზაციები
	4. სეპარირებული ნარჩენების საბოლოო განთავსება-აღდგენის ღონისძიებების გატარება საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის შესაბამისად	4.1. კონტრაქტორების მოძიება და მათთან ხელშეკრულებების გაფორმება სეპარირებული ნარჩენების გატანა-აღდგენასთან დაკავშირებით	2025-2026	კონტრაქტორებთან გაფორმებული ხელშეკრულების არსებობა	სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო		დამოკიდებულია კონტრაქტორი კომპანიის მოთხოვნებზე (შესაძლებელია ფინანსური სარგებელი)	დაცული ტერიტორიების სააგენტო
ვიზიტორების და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება.	5. ეკოგანათლება და ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებები ნარჩენების მართვის საკითხებზე	5.1. ადმინისტრაციის თანამშრომლების შესაძლებლობების გაძლიერება ტრენინგის გზით - ადმინისტრაციის მინიმუმ ერთ თანამშრომელს გავლილი ჰქონდეს შესაბამისი ტრენინგი ნარჩენების მართვის სფეროში და ფლობდეს შესაბამის სერთიფიკატს	2025-2026	ადმინისტრაციის მინიმუმ ერთი თანამშრომელი ფლობს გარემოსდაცვითი მმართველის სერთიფიკატს	იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია/დაცული ტერიტორიების სააგენტო	1500	-	-
		5.2. ვიზიტორების ინფორმირება ნარჩენების მართვის საკითხებზე დაცული ტერიტორიების დათვალიერებამდე.	2025-2026	ვიზიტორთა ცენტრებში არსებობს შესაბამისი საპრეზენტაციო მასალა, ვიდეორგოლები, ბროშურები და სხვა, რაც საჭიროა ვიზიტორებისთვის ნარჩენების მართვის არსებული პრაქტიკის და ამ პროცესებში მათი ვალდებულებების მაცნობის მიზნით.	იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია/დაცული ტერიტორიების სააგენტო	-	-	-

		5.3. ვიზიტორების ჩართვა და სწავლება დაცულ ტერიტორიებზე დანერგილი ნარჩენების მართვის პროცესის სხვადასხვა ეტაპებზე, მათ შორის ვიზიტორთა ცენტრების შენობასთან გათვალისწინებული კომპოსტირების ყუთის/უბნის ფარგლებში დანერგილ პროცესებში	2025-2026	ვიზიტორების წლიური რაოდენობის მინიმუმ 5%-ს გავლილი აქვს შესაბამისი სწავლება და ჩართული იყო სხვადასხვა აქტივობებში	იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია	-	-	-
		5.4. დაცულ ტერიტორიებზე საგანმანათლებლო სპეციალური ტურების ორგანიზება სკოლების და მოსახლეობისათვის	2025 წლიდან, წელიწადში მინიმუმ ერთხელ	წელიწადში მინიმუმ ერთხელ საგანმანათლებლო ტურები	იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია, მუნიციპალიტეტებტან თანამშრომლობით	-	-	-
		5.5. ეკოტურისტული სეზონის დაწყებამდე დაბინძურების მაღალი რისკების მქონე ლოკაციების სიახლოვეს არსებულ დასახლებებში, საგანმანათლებლო დაწესებულებებში, კერძო ობიექტებში (მათ შორის საზოგადოებრივი კვების ობიექტები და სხვა) შესაბამისი საინფორმაციო ბროშურების დარიგება;	2025 წლიდან, აქტიური ეკოტურისტული სეზონის დაწყებამდე	შესაბამის ადგილებში დარიგებულია საინფორმაციო ბროშურები	იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია	-	-	-
		5.6. ნარჩენების მართვის საკითხებთან დაკავშირებული ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა იმერეთის მღვიმეები ბუნების ძეგლების და დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ვებ-გვერდებზე;	2025	იმერეთის მღვიმეები ბუნების ძეგლების და დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ვებ-გვერდებზე განთავსებულია შესაბამისი ინფორმაცია	იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია	-	-	-
		5.7. დასუფთავების აქციების ორგანიზება, ფართო საზოგადოების წარმომადგენლების,	2025 წლიდან, აქტიური ეკოტურისტული სეზონის დაწყებამდე და დასრულების შემდგომ	დასუფთავების აქციების ორგანიზება, წელიწადში ორჯერ	იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია	-	1000	დაცული ტერიტორიების სააგენტო

		მოხალისეების მონაწილეობით						
		5.8. ბუნების ძეგლების ტერიტორიის და მისი საზღვრისპირა მგრძნობიარე უბნების აღჭურვა შესაბამისი საინფორმაციო ნიშნებით და ბანერებით	2025-2026	მგრძნობიარე უბნები (პარაგრაფი 9.6.-ის მიხედვით) აღჭურვილია შესაბამისი საინფორმაციო ნიშნებით და ბანერებით	იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია	5000	-	დაცული ტერიტორიების სააგენტო /დონორი ორგანიზაციები
ნარჩენების მართვის პროცესის	6. ნარჩენების შესახებ მონაცემებისა და ინფორმაციის სისტემის დანერგვა	6.1. წარმოქმნილი ნარჩენების რაოდენობისა და შემადგენლობის შესახებ მონაცემების შეგროვება	2025-2026	ადმინისტრაციას გააჩნია მონაცემები ნარჩენების რაოდენობისა და შემადგენლობის შესახებ	იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია	-	-	-

11 ნარჩენების მართვის სისტემის მონიტორინგი და ანგარიშგება

ნარჩენების მართვის გეგმის ეფექტიანად რეალიზებისათვის მნიშვნელოვანია მონიტორინგის სისტემის დანერგვა. ნარჩენების მართვის სისტემის ეფექტიანობის მონიტორინგმა უნდა მოიცვას შემდეგი საკითხები:

- დაცული ტერიტორიების მოსაზღვრე ისტორიულად დაბინძურებული ან დაბინძურების მაღალი რისკის მქონე უბნების შემოწმება წელიწადში მინიმუმ ორჯერ;
- ნარჩენების მართვის დადგენილი წესებისა და მოთხოვნების შესრულების მონიტორინგი;
- ნარჩენების კონტეინერების ეფექტიანობის შეფასება აქტიური ტურისტული სეზონის დაწყებამდე;
- კომპოსტირების ყუთის/უბნის ეფექტიანობის შეფასება წელიწადში ორჯერ;
- კონტეინერების მდგომარეობის შეფასება და დაზიანებული კონტეინერების მაქსიმალურად სწრაფად გამოცვლა (აქტიური ტურისტული სეზონის დაწყებამდე და კვირაში ერთჯერ აქტიურ სეზონზე);
- კონტეინერების ადგილმდებარეობის შეფასება და საჭიროების შემთხვევაში ცვლილება (აქტიური ტურისტული სეზონის დაწყებამდე და კვირაში ერთჯერ აქტიურ სეზონზე);
- კონტეინერების რაოდენობების შეფასება და საჭიროების შემთხვევაში დამატება (აქტიური ტურისტული სეზონის დაწყებამდე და კვირაში ერთჯერ აქტიურ სეზონზე);
- ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული საინფორმაციო ნიშნების მუდმივი მონიტორინგი და საჭიროებისამებრ, მათი შეკეთება/გამოცვლა/დამატება (აქტიური ტურისტული სეზონის დაწყებამდე).

წელიწადში ერთჯერ უნდა მოხდეს ნარჩენების მართვის სისტემის ეფექტურობის შეფასება და საჭიროების მიხედვით მისი კორექტირება. ნარჩენების მართვის გეგმის კორექტირებული ვერსია უნდა შეთანხმდეს სსიპ „დაცული ტერიტორიების სააგენტოსთან“ და საჭიროების შემთხვევაში განხილული უნდა იყოს მუნიციპალიტეტების შესაბამის სამსახურებთან.

12 ძირითადი რეკომენდაციები

იმერეთის მღვიმეები ბუნების ძეგლების ადმინისტრაციის მართვას დაქვემდებარებული დაცული ტერიტორიების ნარჩენების მართვის გეგმის მომზადების ფარგლებში შემუშავებულია შემდეგი ძირითადი რეკომენდაციები:

- დაცული ტერიტორიების ფარგლებში ნარჩენების პრევენციის და შემცირების ეფექტური ღონისძიებების გატარება, რაც ძირითადად გულისხმობს კონტრაქტორებთან და ინვესტორებთან გაფორმებულ ხელშეკრულებებში საკითხის გათვალისწინებას, ვიზიტორებისთვის ფასიანი მრავალჯერადი ინვენტარის შეთავაზების პრაქტიკის დანერგვას, ე.წ. მწვანე შესწყიდვების პრინციპის დანერგვას;
- ნარჩენების შეგროვების ეფექტიანი ღონისძიებების გატარება, რაც გულისხმობს მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმების შემუშავების პროცესში აქტიურ ჩართულობას, მუნიციპალური კონტეინერების განახლების პროცესში მუნიციპალიტეტთან მჭიდრო კომუნიკაციას, ადმინისტრაციის შენობასთან სეპარირებული შეგროვების პრაქტიკის ეტაპობრივ დანერგვას, ნარჩენების წარმოქმნის მხრივ პრიორიტეტული ლოკაციების განსაზღვრას და ნარჩენების გამოტანის ეფექტური მარშრუტების შერჩევას, დაცული ტერიტორიების მგრძნობიარე მონაკვეთების და ასევე მიმდებარე ტერიტორიების პერიოდულ დასუფთავებას, სახიფათო ნარჩენების განცალკევებით შეგროვების პრაქტიკის დანერგვას;
- ადმინისტრაციის საქმიანობის შედეგად, წარმოქმნილი სახიფათო ნარჩენების (ფოტოხაფანგების ელემენტები, აკუმულატორიები და შერეული ბატარეები, ლუმინისცირებული ნათურები, წუნდებული ხელსაწყოები და ა.შ.) დროებითი შენახვის კუთხის/უბნის მოწყობა, სადაც განთავსდება შესაბამისი წარწერის მქონე ლითონის ურნა სახიფათო ნარჩენების შეგროვებისთვის;

- კონტრაქტორების მოძიება და მათთან ხელშეკრულებების გაფორმება სეპარირებული ნარჩენების გატანა-აღდგენასთან დაკავშირებით;
- ეკოგანათლებას და ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებების გატარებას, რაც გულისხმობს თანამშრომლების პერიოდულ ტრეინინგებს და ვიზიტორების სათანადო ინფორმირებას, საგანმანათლებლო სპეციალური ტურების ორგანიზებას თემების, სკოლების და მოსახლეობისათვის, საინფორმაციო ბროშურების პერიოდულ დარიგებას, პარკის ტერიტორიის და მისი საზღვრისპირა მგრძნობიარე უბნების აღჭურვას შესაბამისი საინფორმაციო ნიშნებით და ბანერებით;
- ნარჩენების შესახებ მონაცემებისა და ინფორმაციის სისტემის დანერგვა, რაც გულისხმობს წარმოქმნილი ნარჩენების რაოდენობისა და შემადგენლობის შესახებ მონაცემების შეგროვებას და ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფას. ამ მიზნის მისაღწევად ადმინისტრაციას უნდა ყავდეს გამოყოფილი ნარჩენების მართვაზე პასუხისმგებელი საკონტაქტო პირი. აღნიშნული საკონტაქტო პირის კომპეტენცია იქნება სახიფათო ნარჩენების შესაბამისი ნებართვის მქონე კონტრაქტორი კომპანიების მოძიება, მათთან კომუნიკაცია და სახიფათო ნარჩენნების გადაცემა.

13 დანართები

სამუშაო შეხვედრის ოქმი

ოქმი

04.12.2024

სამუშაო შეხვედრა იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაციის მართვას დაქვემდებარებული დაცული ტერიტორიების ნარჩენების მართვის გეგმასთან დაკავშირებით

2024 წლის 4 დეკემბერს ონლაინ რეჟიმში გაიმართა სამუშაო შეხვედრა იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ნარჩენების მართვის გეგმასთან დაკავშირებით.

შეხვედრის ფოტო საილუსტრაციო მასალა მოცემულია ქვემოთ.

შეხვედრას ესწრებოდა სსიპ „დაცული ტერიტორიების სააგენტოს“ თანამშრომლები, ჭაჭუნის აღკვეთილის ადმინისტრაციის თანამშრომლები, პროექტის „გადავარჩინოთ ბუნება - საქართველო“-ს წარმომადგენლები, შვედეთის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (SIDA) წარმომადგენლები, წყალტუბოს და თერჯოლის მუმნიციპალიტეტების წარმომადგენლები, ნარჩენების მართვის გეგმის ავტორი კომპანიის (შპს „ჯეონეიჩარ კორპორაცია“) თანამშრომლები და სხვა. შეხვედრის დროს მიმდინარეობა აუდიო ჩაწერა და ფოტოგადაღება.

შეხვედრა გახსნა დაცული ტერიტორიების სააგენტოს დაგეგმვისა და განვითარების სამსახურის უფროსმა, ქალბატონმა ნატა სულთანიშვილმა. მან ყურადღება გაამახვილა ნარჩენების მართვის გეგმის შემუშავების მნიშვნელობაზე, რაც დაცული ტერიტორიების შენარჩუნებისა და დაცვის მიზნებს ემსახურება. ქალბატონმა ნატამ ხაზი გაუსვა ეროვნულ პარკში ნარჩენების მართვის საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის დანერგვის აუცილებლობას.

შეკრებილ საზოგადოებას ნარჩენების მართვის გეგმის საპრეზენტაციო მასალა გააცნო შპს „ჯეონეიჩარ კორპორაცია“-ს თანამშრომელმა გიორგი ბჟალავამ. მიმოხილული იქნა ნარჩენების მართვის გეგმის მომზადების მიზნები და ამოცანები, სამუშაო პროცესი და მეთოდოლოგია. ხაზი გაესვა, რომ ნარჩენების მართვის გეგმა მომზადებულია ნარჩენების მართვის 2016-2030 წლების ეროვნული სტრატეგიისა და 2016-2020 წლების ეროვნული სამოქმედო გეგმის, ასევე საქართველოს კანონის „ნარჩენების მართვის კოდექსი“-ს მოთხოვნების შესაბამისად.

პრეზენტაციის პროცესში წარმოდგენილი იქნა იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ფარგლებში ნარჩენების მართვის არსებული პრაქტიკა. განხილული იქნა კომპეტენციები ნარჩენების მართვის პროცესში. რაც მთავარია ყურადღება დაეთმო ამ თვალსაზრისით სამიზნე დაცულ ტერიტორიებზე არსებულ პრობლემებსა და გამოწვევებს. დამსწრე საზოგადოებას მიეწოდა ინფორმაცია ნარჩენებით დაბინძურებული ან დაბინძურების მაღალი რისკის მქონე ლოკაციების შესახებ. შემოთავაზებული იქნა არსებული პრობლემების გამოსწორების გზები, ნარჩენების მართვის სხვადასხვა ალტერნატივები. დასკვნით ნაწილში ყურადღება გამახვილდა ნარჩენების მართვის შემოთავაზებულ ღონისძებებზე, მათ შორის ნარჩენების პრევენციის, შემცირების, ტრანსპორტირების, საბოლოო ბანთავსების ან აღდგენის მიმართულებით. დისკუსიის რეჟიმში წარიმართა საუბარი ნარჩენების მართვის პროცესში დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის და თვითმმართველი ერთეულების კომპეტენციების შესახებ.

დასასრულს მომხსენებელმა მადლობა გადაუხადა დამსწრე საზოგადოებას და კიდევ ერთხელ ხაზი გაუსვა მათი მხრიდან შესაბამისი შენიშვნების, რეკომენდაციების და მოსაზრებების წარმოდგენის მნიშვნელობას ნარჩენების მართვის გეგმის შემდგომი გაუმჯობესების მიზნით.

პრეზენტაციის დასრულების შემდგომ შეხვედრა გადავიდა კითხვა-პასუხის რეჟიმში.

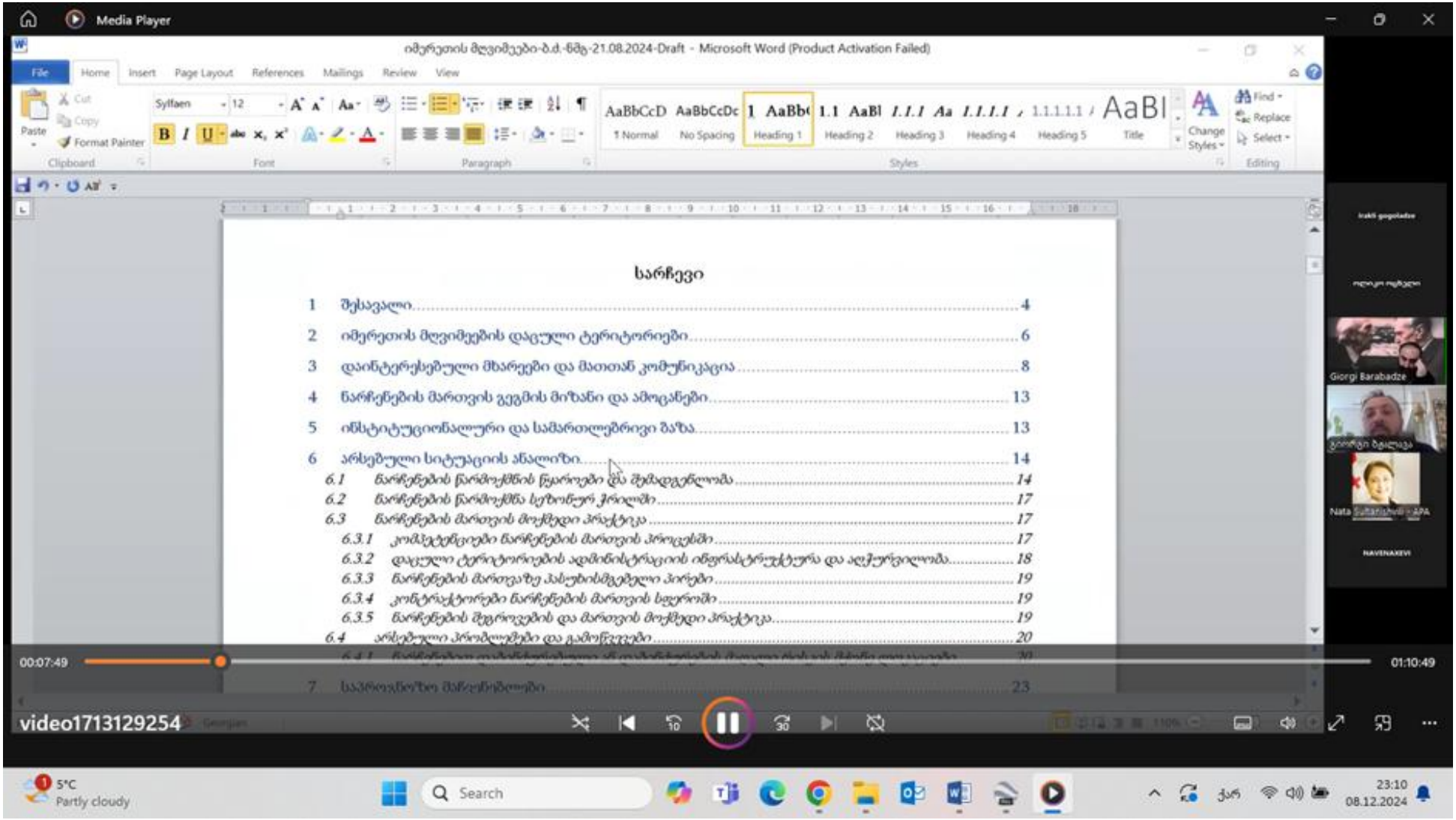
საჯარო განხილვის პროცესში დასმული კითხვების, შემოსული შენიშვნებისა და წინადადებების შესახებ ინფორმაცია მოცემულია ქვემოთ მოცემულ ცხრილში.

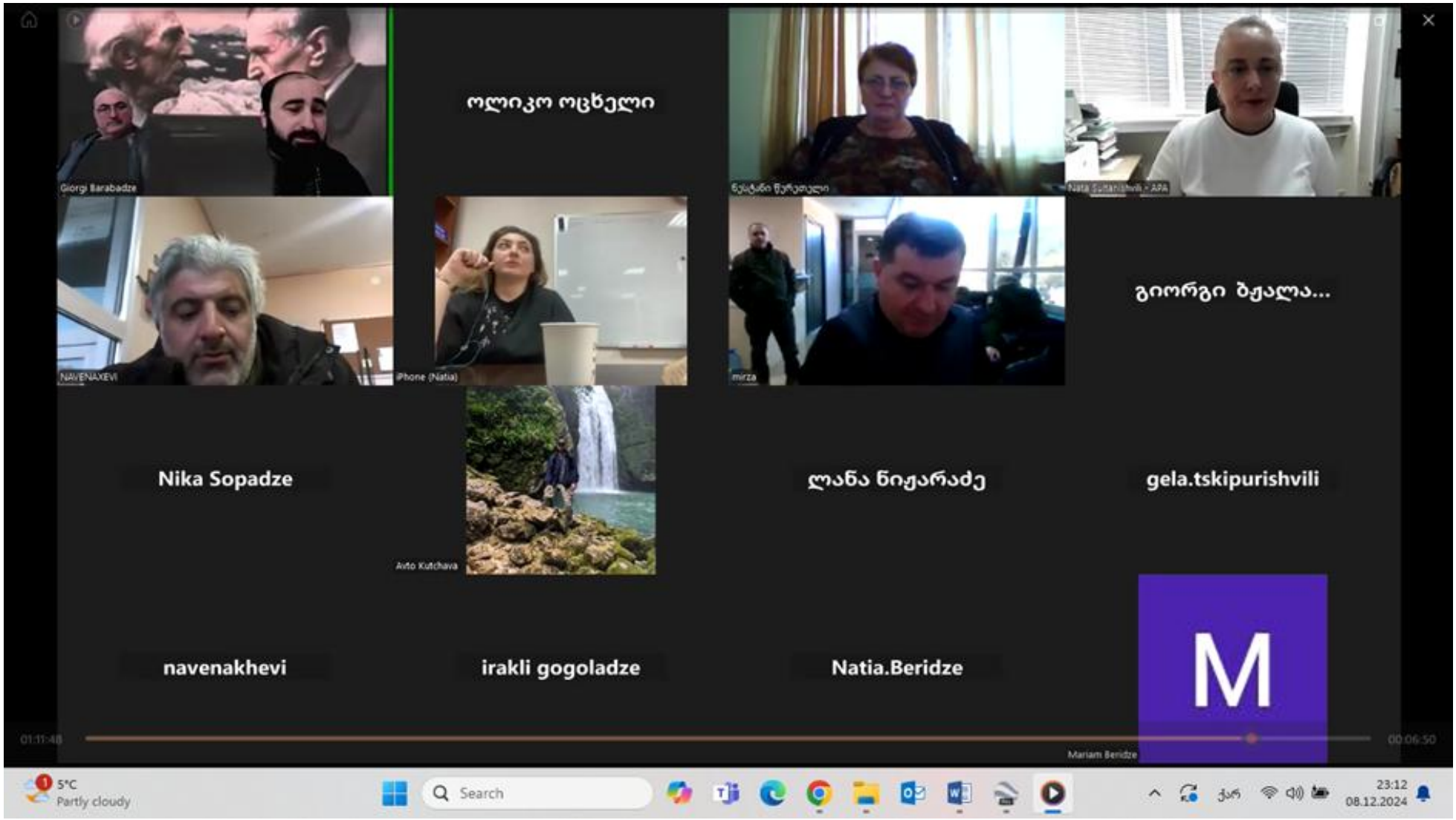
ინფორმაცია შეხვედრის დროს დასმული კითხვების, შემოსული შენიშვნებისა და წინადადებების შესახებ

№	შეკითხვა/შენიშვნა/წინადადება	პასუხი/რეაგირება
2024 წლის 4 დეკემბერს გაიმართა სამუშაო შეხვედრა (ონლაინ რეჟიმში) დაინტერესებული მხარეების ჩართულობით		
1.	რეკომენდაციების ნაწილს დაემატოს პუნქტი - ადმინისტრაციაში ნარჩენების მართვაზე პასუხისმგებელი საკონტაქტო პირის გამოყოფაზე.	შენიშვნა გათვალისწინებულია, იხ. პარაგრაფი 12
2.	რეკომენდაციების ნაწილს დაემატოს პუნქტი სახიფათო ნარჩენების შენახვის უბნის მოწყობის თაობაზე	შენიშვნა გათვალისწინებულია, იხ. პარაგრაფი 12
2024 წლის 13 ივნისს გამართული სამუშაო შეხვედრა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ნარჩენებისა და ქიმიური ნივთიერებების მართვის დეპარტამენტის თანამშრომლებთან		
3.	ნარჩენების მართვის გეგმის პროექტი შესაბამისობაში უნდა იყოს ნარჩენების მართვის კოდექსისა და ნარჩენების მართვის ეროვნული სტრატეგია (2016-2030) და ეროვნული სამოქმედო გეგმის (2022-2026) მოთხოვნებთან.	დოკუმენტის მომზადების პროცესში შეძლებისდაგვარად გათვალისწინებული იქნა აღნიშნული დოკუმენტების მოთხოვნები. მათ შორის ნარჩენების კლასიფიკაცია მოხდა აღნიშნული დოკუმენტების შესაბამისად. ასევე გათვალისწინებული იქნა დოკუმენტში წარმოდგენილი მოთხოვნები ნარჩენების მართვის სხვადასხვა ეტაპზე.
4.	მიზანშეწონილად მიგვაჩნია, რომ იმერეთის მღვიმეები ბუნების ძეგლების ადმინისტრაციის მართვას დაქვემდებარებული დაცული ტერიტორიების ნარჩენების მართვის გეგმა არ აღემატებოდეს ნარჩენების მართვის ეროვნულ სამოქმედო გეგმის 5 წლიან ვადას.	შენიშვნა გათვალისწინებულია იხ. დპარაგრაფი 4.
5.	ნარჩენების მართვის გეგმაში მოცემული უნდა იქნას ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული კონკრეტული ქმედებები შესრულების ვადების მითითებით. ასევე, წარმოდგენილი უნდა იყოს კონკრეტული ქმედებები ვიზიტორთა მხრიდან ნარჩენებით გარემოს დაბინძურების პრევენციის (კონტეინერებით უზრუნველყოფა, საინფორმაციო დაფა/აბრა და სხვ.) ღონისძიებების შესახებ.	აღნიშნული საკითხები განხილულია შემდეგ პარაგრაფებში: 9 და 10.
6.	გეგმის პროექტის თანახმად, დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის არსებული პრაქტიკიდან გამომდინარე მშენებლობა-ოპერირების პროცესში წარმოქმნილი ნარჩენების მართვის ვალდებულება (მათ შორის ინდივიდუალური ნარჩენების მართვის გეგმების მომზადება და საჭიროების შემთხვევაში გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან შეთანხმება) დაეკისრება. ამასთან დაკავშირებით, გაცნობებთ, რომ ნარჩენების მართვის კოდექსის მე-7 მუხლის მე-4 პუნქტის თანახმად, ნარჩენების წარმომქმნელი და ნარჩენების მფლობელი ვალდებული არიან, ნარჩენები თავად დაამუშაონ ან შეგროვების, ტრანსპორტირებისა და დამუშავების მიზნით გადასცენ შესაბამისი უფლების მქონე პირებს ამ კოდექსისა და საქართველოს სხვა საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების შესაბამისად.	შენიშვნა გათვალისწინებულია ინდივიდუალური ნარჩენების მართვის გეგმების მომზადების საკითხი დარეგულირდება სააგენტოს და ინვესტორს/ მშენებელ კომპანიას შორის გაფორმებული შიდა ხელშეკრულერების საფუძველზე. ნებისმიერ შემთხვევაში ინდივიდუალური ნარჩენების მართვის გეგმის სამინისტროსთან შეთანხმება მოხდება სსიპ „დაცული ტერიტორიების სააგენტო“-ს სახელით.

7.	ნარჩენების მართვის კოდექსის და შესაბამისი ევრორეგულაციის თანახმად ნარჩენების მართვა ხორციელდება 4 ძირითადი პრინციპის შესაბამისად: „უსაფრთხოების წინასწარი ზომების მიღების პრინციპი“, „დამბინძურებელი იხდის“ „სიახლოვის პრინციპი“ და „თვითუზრუნველყოფის პრინციპი“. ხოლო, პროექტში მითითებული პრინციპი - კანონმდებლობით განსაზღვრული არ არის.	„გამოგაქვს ის რაც შეგაქვს“ ტერმინი რაიმე პირდაპირ კავშირიში არ არის ნარჩენების მართვის კოდექსის და შესაბამისი ევრორეგულაციის ძირითად პრინციპებთან. ეს ტერმინი ხშირად გხვდება სხვა ანალოგიური ობიექტებისთვის მომზადებულ ნარჩენების მართვის გეგმებში. ტერმინი უბრალოდ მიანიშნებს, რომ ვიზიტორების მიერ მოხდება საკუთარი ნარჩენების გამოტანა და არ მოხდება დაცული ტერიტორიების საზღვრებში ნარჩენების შესაგროვებელი ინფრასტრუქტურის განთავსება.
8.	დოკუმენტში წარმოდგენილი უნდა იყოს ნარჩენების კოდები და მათი განთავსების/აღდგენის კოდები	იმერეთის მღვიმეების ბუნების ძეგლების ადმინისტრაციის მართვას დაქვემდებარებულ დაცული ტერიტორიების ფარგლებში წარმოქმნილი ნარჩენების კოდები, ასევე განთავსების/აღდგენის კოდები მოცემულია ცხრილებში 6.1.1. და 9.4.1.
9.	დოკუმენტში წარმოდგენილი უნდა იყოს იმ სავარაუდო კომპანიების ჩამონათვალი, რომლებსაც გადაეცემა ნარჩენები შემდგომი აღდგენა-განთავსების მიზნით.	შენიშვნა გათვალისწინებულია. იხ. პარაგრაფი 9.4., ცხრილი 9.4.1.

შეხვედრის ამსახველი ფატასაილუსტრაციო მასალა

ოლიკო ოცხელი
გიორგი ბჟალა...
Giorgi Barabadze
ნუსტანი წურწელი
Nata Sultanishvili - APA
NAVENAXEVI
Phone (Natia)
mirza
Nika Sopadze
ლანა ნიჟარაძე
gela.tskipurishvili
Avto Kutchava
navenakhevi
irakli gogoladze
Natia.Beridze
M
Mariam Beridze
5°C
Partly cloudy
Search
23:12
08.12.2024